
TALL OG FAKTA 2012

Legemidler og helsetjeneste

LMI
LEGEMIDDELINDUSTRIEN

Medisinske fremskritt for bedre helse

Tall og fakta 2012

Legemiddelindustrien (LMI) gir årlig ut publikasjonen Tall og fakta. Dette er en statistikkksamling over legemidler, helse og legemiddelmarkedet. Alle figurer og tabeller er lagt ut på LMIs hjemmeside, www.lmi.no. Du kan også laste ned tabellene i Power Point på norsk og engelsk.

LMI er bransjeforeningen for legemiddelindustrien i Norge. Norske og utenlandske legemiddelselskaper som utvikler, produserer, selger eller markedsfører medisiner i Norge kan være medlem av foreningen. Per 1. januar 2012 er det 54 medlemmer i LMI, og de står for i overkant av 80 prosent av den totale legemiddelomsetningen i Norge på 18 milliarder.

Utgiver: Legemiddelindustrien (LMI)

Besøksadresse: Essendrops gate 3, Oslo

Postadresse: Postboks 5094 Majorstuen, N-0301 Oslo

E-post: [lmi@lmi.no](mailto:Imi@lmi.no)

Hjemmeside: www.lmi.no

Telefon: (+47) 23 16 15 00

Telefax: (+47) 23 16 15 01

Trykk: O7 Gruppen AS

Utgitt: Oslo, februar 2012

Bildemateriell: Bilder fra Thinkstock

Gjengivelse av tekst og tabeller er tillatt ved kildehenvisning

Medisinske fremskritt for en bedre helse

Hvis du leser denne boken baklengs, kan du få et dystert bilde av situasjonen for norsk legemiddelindustri. Antall ansatte gikk ned 20 prosent fra 2008 til 2011, og kliniske forsøk har vist en jevn nedgang siden 2005.

Likevel ser vi lyst på fremtiden. Vi har en betydelig produksjon av medisiner i sterk konkurranse med lavkostland, vi har en underskog av lovende bioteknologiske selskaper, og det siste året er helseindustri utropt til et nasjonalt satsingsområde. Det gir gode utsikter for forskning, næringsliv og norske pasienter.

Medisiner er uunnværlig i legens verktøykasse. Hvert år bruker 3,4 millioner nordmenn reseptpliktige medisiner, og det kommer stadig flere og bedre medisiner. Noen lindrer. Noen forebygger. Noen hjelper legen til å kunne stille en diagnose og til å forutse utfallet av behandlingen. Mange helbreder og redder liv.

Norge er blant landene i verden som bruker mest på helse per innbygger. Dessverre tror mange at det skyldes overforbruk av og høye priser på medisiner. Det er et godt stykke fra sannheten. I 2011 lå Norge lavest i medisinforgbruk – og langt under gjennomsnittet – i Norden.

I Vest-Europa er det bare Storbritannia som har lavere priser på patenterte medisiner enn Norge, og selv det kan vise seg å være midlertidig. Det siste tiåret har den gjennomsnittlige realprisen på norske medisiner sunket med over 4 prosent hvert år.

Mens helsebudsjettene øker betydelig, synker andelen som brukes på medisiner. I 2005 utgjorde medisiner bare 7,6 prosent av de offentlige helseutgiftene. Fire år senere var det redusert til 6,4 prosent, og det går fortsatt nedover.

Det er ikke noe mål at vi skal bruke mer medisiner. Men det er et mål at riktig pasient skal få riktig medisin til riktig tid, samtidig som det skal være samfunnsøkonomisk lønnsomt å ta i bruk nye medisiner.

Helse er noe av det som opptar nordmenn mest, og med eldrebølge og livsstilssykdommer er det ingen tvil om at de neste tiårene kommer til å bli preget av diskusjoner om hvordan vi skal håndtere disse helseutfordringene. Det vil kreve godt funderte argumenter.

For over 100 år siden påstod forfatteren Mark Twain at det fantes tre typer usannheter: løgn, forbannet løgn og statistikk. Tall kan selvsagt støtte oppunder de fleste syn. Imidlertid er det langt bedre å bruke statistikk enn å ty til lettvinde myter og fordommer.

Det er derfor mitt håp at tall og fakta i denne boken kan bidra til en faktabasert diskusjon om helse- og omsorgspolitikken generelt, og om medisiner spesielt. Det gir det beste fundamentet for å fremme medisinske fremskritt som sikrer en fremtidig helsetjeneste med høy kvalitet for den norske befolkningen.

Innhold

Forkortelser	5
Sammendrag	8
Legemiddelmarkedet i Norge	10
1.01 Antall markedsføringstillatelser, virkestoffer og legemidler i Norge	12
1.02 Nye og utgåtte virkestoffer	14
1.03 Legemiddelsalg i Norge de siste årene	15
1.04 Prosentvis årlig vekst i legemiddelomsetningen	16
1.05 Omsetningsvekst i volum (DDD)	17
1.06 Omsetning av legemidler fordelt på terapeutiske hovedgrupper (ATC)	18
1.07 De 25 største legemiddelfirmaene på det norske markedet	20
1.08 De 25 legemidlene på det norske markedet med høyest omsetning	21
1.09 De 25 mest omsatte virkestoffene i definerte døgndoser (DDD)	22
1.10 Omsetning av generiske legemidler (DDD)	23
1.11 Kopipreparaters andel av det samlede generiske markedet	24
1.12 Markedsandel for parallellimporterte legemidler	25
1.13 Markedsandeler for legemiddelgrossister	26
1.14 Apotekenes omsetning etter kjedetilhørighet	27
1.15 Apotekenes omsetning etter kjedetilhørighet, ekskl. sykehusapotek	28
1.16 Totalt antall brukere av reseptpliktige legemidler i Norge	29
1.17 Antall innbyggere per apotek i Europa	30
1.18 Legemiddelforbruk (DDD) i Norden per 1000 innbygger	31
1.19 Fordeling av det nordiske legemiddelmarkedet	32
1.20 Årlig vekst i legemiddelomsetningen for de nordiske landene	33
1.21 Legemiddelomsetning (AIP) per innbygger i de nordiske landene	34
1.22 Ledende legemidler på verdensmarkedet	35
1.23 Det norske legemiddelmarkedet sett i forhold til et utvalg land i Europa	36
1.24 Ledende farmasøytiske selskap på verdensmarkedet	37
Pris og finansiering	38
2.01 Prisendring på legemidler og generell prisvekst	40
2.02 Offentlige utgifter til legemidler på blå resept	41
2.03 Finansiering av legemiddelforbruket	42
2.04 Offentlige helseutgifter, kr per innbygger	43
2.05 Offentlige utgifter til helsetjeneste og legemidler	44
2.06 Legemiddelutgifter i privat og offentlig sektor	45
2.07 Kostnad per dag for de 25 mest brukte legemidlene	46
2.08 Forbrukerens utgifter til legemidler i forhold til andre utgifter	48
2.09 Folketrygdens utgifter til ulike formål	49
2.10 Utgifter til helseformål	50
2.11 Prisnivå på legemidler i et utvalg europeiske land	51
2.12 Mva på legemidler og andre varer og tjenester i Europa	52
2.13 Legemiddelutgifter som andel av helseutgifter i OECD	54
2.14 Fordeling av driftskostnader i spesialisthelsetjenesten	55

Innhold forts.

Reseptfrie legemidler	56
3.01 Omsetningen av reseptfrie legemidler	58
3.02 Reseptfrie legemidlers andel av totalmarkedet målt i omsetning og volum	59
3.03 De 25 reseptfrie legemidlene med høyest omsetning	60
3.04 Reseptfrie legemidlers omsetning fordelt etter utvalgte terapigrupper (ATC)	61
3.05 De 10 største legemiddelfirmaene innen reseptfrie legemidler	62
3.06 Reseptfrie legemidlers andel av omsetningen (AUP) i enkelte land	63
3.07 Omsetning utenom apotek	65
Veterinærmedisinske legemidler	66
4.01 De 10 veterinærlegemidlene til akvakultur med høyest omsetning	68
4.02 De 10 veterinærlegemidlene til varmblodige dyr med høyest omsetning	69
4.03 De 5 største firmaene innen akvakultur	70
4.04 Oljebaserte vaksiner til laks og ørret 2011	70
4.05 De 10 største firmaene innen øvrig veterinærmedisin	71
Forskning, utvikling og produksjon i legemiddelindustrien i Norge	72
5.01 Legemiddelindustriens investeringer i forskning og utvikling	74
5.02 Fordeling av FoU investeringer i 2010	75
5.03 Antall nye kliniske studier	76
5.04 Antall kliniske studier i regi av legemiddelindustrien	77
5.05 Sentre og pasienter i kliniske studier i regi av legemiddelindustrien	78
5.06 Norges import og eksport av legemidler	79
5.07 Antall ansatte i legemiddelindustrien i Norge	80
5.08 Investering i FoU på ulike terapiområder i Norge	83
LMI's medlemmer	84

Forkortelser

AESGP	Association of the European Self-Medication Industry. Europeisk organisasjon for produsenter av reseptfrie legemidler
AIP	Apotekenes innkjøpspris, pris på legemiddel fra grossist til apotek/detaljist
AUP	Apotekenes utsalgspris, pris på legemiddel fra apotek/detaljist til forbruker
ATC	Anatomisk terapeutisk kjemisk legemiddelregister
BNP	Brutto nasjonalprodukt
DDD	Definert døgndose, gjennomsnittsverdi som indikerer normert inntak av et gitt legemiddel over et døgn
EFPIA	European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations. Den europeiske paraplyorganisasjonen for legemiddelindustrien
GIP	Grossist innkjøpspris, pris på legemiddel fra produsent /importør til grossist
HOD	Helse- og omsorgsdepartementet
LIS	Legemiddelinnkjøpssamarbeidet. Organisert samarbeid mellom sykehus om innkjøp av legemidler.
NOK	Norske kroner
OECD	Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling
OTC	Over-the-counter. Reseptfrie legemidler
USD	Amerikanske dollar
PhRMA	Den amerikanske legemiddelindustriforeningen
REAL-VEKST	Vekst i en pengestørrelse etter at det er korrigert for generell prisstigning
NOMINELL VEKST	Vekst i en pengestørrelse uten at det er korrigert for generell prisstigning

Sammendrag

Omsetningen av legemidler var på anslagsvis 18,6 milliarder kroner i 2011, målt i apotekenes utsalgspris (AUP). Målt i apotekenes innkjøpspris (AIP) var omsetningen på 12,1 milliarder kroner. Reelt (justert for inflasjon) økte legemiddelomsetningen med ca. 0,3 prosent. De siste årene har legemiddelmarkedet vært preget av liten eller ingen vekst. Dette har sammenheng med myndighetenes pris- og refusjonspolitikkk samt patentutløp for legemidler med høy omsetning.

Omsetningsvekst i volum

I 2011 økte omsetningen, målt i definerte døgndoser (DDD), med 1,4 prosent.

Markedet for byttbare legemidler

Generikaandelen av legemiddelmarkedet økte sterkt mellom 2000 og 2008, men har vært stabil de siste årene. I 2011 var omsetningen av generiske legemidler 41,5 prosent i volum. Generisk bytte i apotek, patentutløp for flere store legemidler og innføring av trinnsprissystemet for prising av byttbare legemidler, har bidratt til økning av omsetningen av kopipreparater.

Legemidlene med høyest omsetning

Målt i apotekenes innkjøpspris (AIP) hadde legemidler mot reumatiske sykdommer og astma høyest omsetning i 2011. Målt i DDD var legemidler mot høyt kolesterol og forebygging av blodpropp og tannrøte mest brukt.

Utgifter til legemidler og helseformål

Utgifter til helsetjenesten utgjør en stadig økende andel av de totale offentlige utgiftene. Legemidlenes andel av utgifter til helseformål har vært synkende siden 2001. Utgifter til legemidler utgjør fire prosent av driftskostnadene i spesialisthelsetjenesten. Folkestrygdens utgifter til legemidler over blåreseptordningen var i 2011 på 9,1 milliarder kroner.

Utviklingen i legemiddelprisene

Prisene på legemidler inn til norske apotek har vært synkende i de siste årene. Den siste tiårsperioden har legemiddelprisene gjennomsnittlig sunket med 2,4 prosent i året, mens konsumprisindeksen har hatt en gjennomsnittlig årlig økning på 1,8 prosent. Dette indikerer en gjennomsnittlig årlig realprisreduksjon på legemidler på i overkant av fire prosent. Legemiddelprisene i Norge er lave i forhold til resten av Vest-Europa.

Bruk av reseptpliktige legemidler

3,4 millioner nordmenn benytter reseptpliktige legemidler i løpet av et år. Flere kvinner enn menn benytter reseptpliktige legemidler.

Reseptfrie legemidler

Reseptfrie legemidler utgjør 11,2 prosent av den totale legemiddelomsetningen i Norge. De mest solgte reseptfrie legemidlene er legemidler mot lette smerter, feber, tett nese samt røykeavvenning.

Forskning og utvikling

I 2010 brukte LMIs medlemmer ca 830 millioner kroner til forskning og utvikling i Norge. I underkant av 450 ansatte i LMIs medlemsbedrifter er sysselsatt innen forskning og utvikling. Legemiddelindustrien er en vesentlig bidragsyter til medisinsk forskning. I underkant av 10 000 norske pasienter deltok i kliniske utprøvinger i 2010. Dette er betydelig færre enn for få år siden.

Legemidler som innsatsfaktor

Legemidler utgjør en mindre del av helsebudsjettet i Norge enn i de fleste europeiske land. Legemiddelforbruket i Norge ligger under gjennomsnittet i Norden.

Merverdiavgift på legemidler

Norge er ett av tre europeiske land som krever full merverdiavgift (mva) på legemidler. I det øvrige Europa har legemidler som refunderes av det offentlige gjennomgående lavere mva enn andre varer og tjenester. Gjennomsnittlig ordinær mva er i underkant av 20 prosent, mens mva på legemidler i gjennomsnitt er ca. 10 prosent.

Produksjon av legemidler

10 legemiddelfirmaer produserer legemidler i Norge, og de eksporterer til rundt 130 land. Norge importerer langt mer legemidler enn vi eksporterer.

Veterinærmedisinske legemidler

Totalomsetningen av veterinærlegemidler utgjorde 975 millioner kroner i 2011. Legemidler til akvakultur (oppdrettsnæringen) utgjorde den største del av omsetningen.

Tilgjengelig på internett

Alle tall, figurer og tabeller i denne boken finnes også på LMIs nettsted, www.lmi.no. Hvis du vil vite mer om de enkelte legemidlene, kan du klikke deg inn på www.felleskatalogen.no

Legemiddelmarkedet i Norge

Den totale legemiddelomsetningen i Norge i 2011 er anslått til 18,6 milliarder kroner, basert på en AIP-omsetning (apotekenes innkjøpspris) på ca. 12,1 milliarder kroner. Reelt (justert for inflasjon) økte legemiddelomsetningen med ca. 0,3 prosent.

I 2011 økte omsetningen, målt i definerte døgndoser (DDD), med 1,4 prosent.

Målt i apotekenes innkjøpspris (AIP) hadde legemidler mot reumatiske sykdommer og astma høyest omsetning i 2011. Antineoplastiske og immunmodulerende legemidler, blant annet kreftlegemidler og legemidler mot reumatiske lidelser representerte i 2011 en femdel av den totale legemiddelomsetningen i Norge. Legemidler som virker på sentralnervesystemet – blant annet legemidler mot smerte, migrene, psykiske lidelser, epilepsi og demens – representerer litt under en femtedel. Målt i DDD, det vil si volum, var det midler mot forebygging av blodpropp høyt kolesterol, og tannråte som var blant legemidlene med høyest omsetning.

Legemiddelsalget pr. innbygger utgjør rundt 3790 kroner. 3,4 millioner nordmenn benytter reseptpliktige legemidler i løpet av et år. Flere kvinner enn menn benytter reseptpliktige legemidler. Legemiddelforbruket i Norge er lavt i nordisk sammenheng.

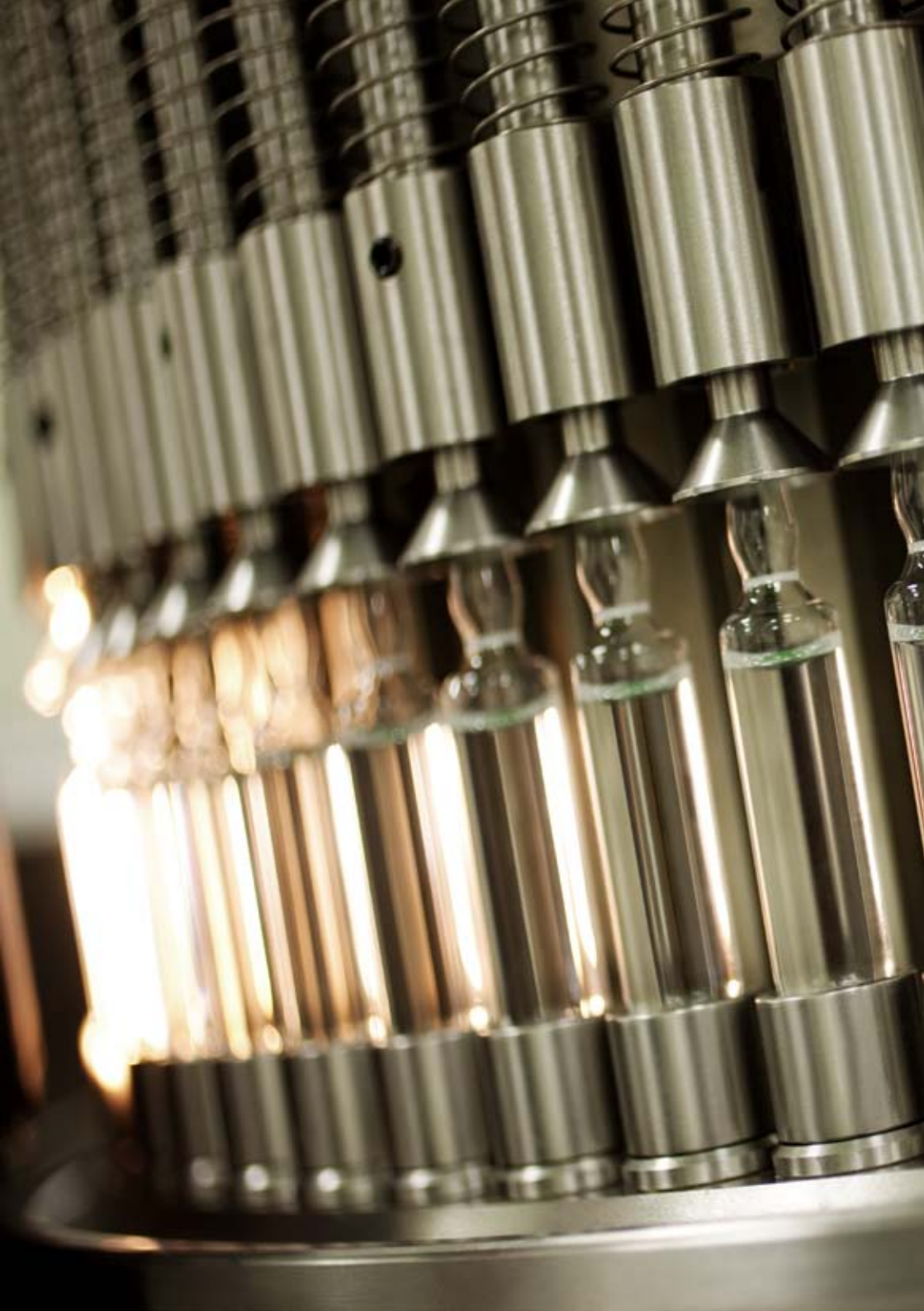
I 2011 var det registrert 13 077 markedsføringstillatelser (MT), fordelt på 2032 legemiddelnavn og 1487 virkestoffer. 52 nye virkestoffer fikk MT i 2011.

Generikaandelen av legemiddelmarkedet økte sterkt mellom 2000 og 2008, men har vært stabil de siste årene. I 2011 var omsetningen av generiske legemidler 41,5 prosent. Generisk bytte i apotek, patentutløp for flere store legemidler og innføring av trinnprissystemet for prising av byttbare legemidler, har bidratt til økning av omsetningen av kopipreparater.

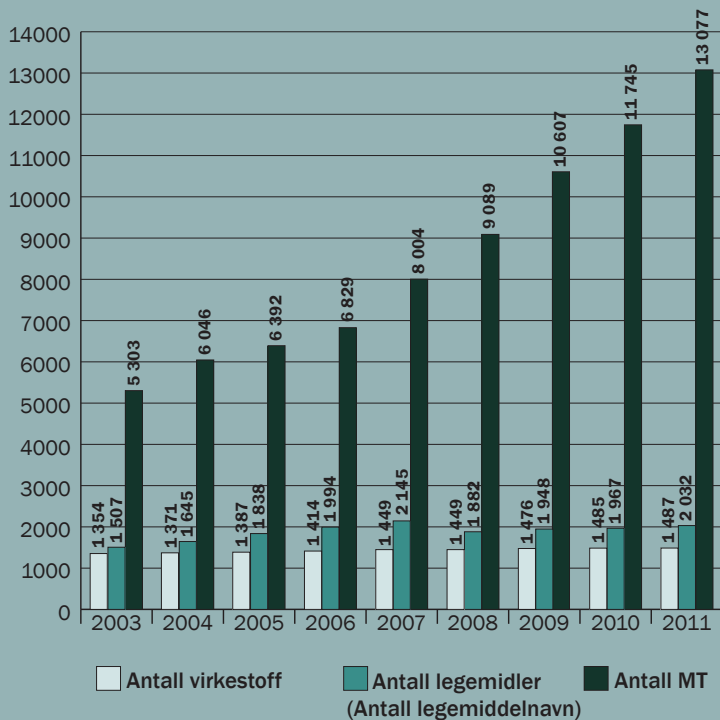
Apotekdekningen i Norge er bedret etter at ny apoteklov trådte i kraft i 2001.

I 2001 var det gjennomsnittlig 11 280 innbyggere pr. apotek. Pr. juli 2011 var det i følge Apotekforeningen ca. 7100 innbyggere pr. apotek.

Det norske markedet domineres av tre apotekkjeder som hver er knyttet til egne grossister.

1.01 Antall markedsføringstillatelser, virkestoffer og legemidler i Norge

Data fra 2011

Kilde: Statens legemiddelverk

I 2011 ble det registrert 52 nye virkestoff, noe som er gledelig fordi det medfører et bredere terapeutisk tilbud til pasientene. På grunn av generiske legemidler og fordi det utstedes en markedsføringstillatelse (MT) for ulike legemiddelformer, styrker og pakningsstørrelser, vokser antall MT raskere enn antall virkestoffer og legemidler.

Av 13 077 MTer ved utgangen av 2011, er 1964 nasjonale tillatelser, 2891 tillatelser er gitt ved gjensidig anerkjennelsesprosedyre eller desentralisert prosedyre og 8222 tillatelser er gitt gjennom sentral prosedyre. Enkelte legemidler kan ha MT uten at de markedsføres i Norge.

Et virkestoff er definert som den kjemiske eller biologiske forbindelsen som gir den medisinske effekten i et ferdig fremstilt legemiddel. I 2011 var det 1487 virkestoffer med markedsføringstillatelse (MT) i Norge.

Antall legemidler er i denne sammenheng angitt av Statens legemiddelverk som antall legemiddelnavn, definert som ett virkestoff fra en produsent. Flere legemiddelformer og styrker av ett virkestoff produsert av et firma vil dermed i denne statistikken telles som et legemiddel hvis markedsført under samme navn. Samme virkestoff kan imidlertid markedsføres fra ulike produsenter under ulike navn (generika). Antall legemiddelnavn oppgis til 2032 i 2011.

Statens legemiddelverk utsteder en MT for hver legemiddelform og styrke. Norge er omfattet av EUs system for godkjenning av legemidler, og tallene inkluderer derfor legemidler godkjent via sentral prosedyre. I denne prosedyren gis et MT-nummer for hver pakningsstørrelse.

Tallene inkluderer veterinærlegemidler. Naturlegemidler, radiofarmaka og parallellimporterte legemidler er ekskludert.

1.02

Nye og utgåtte virkestoffer

År	Nye virkestoffer	Utgåtte virkestoffer
2000	36	*
2001	45	*
2002	48	*
2003	24	*
2004	29	12
2005	25	13
2006	47	20
2007	51	16
2008	36	36
2009	54	27
2010	49	40
2011	52	50

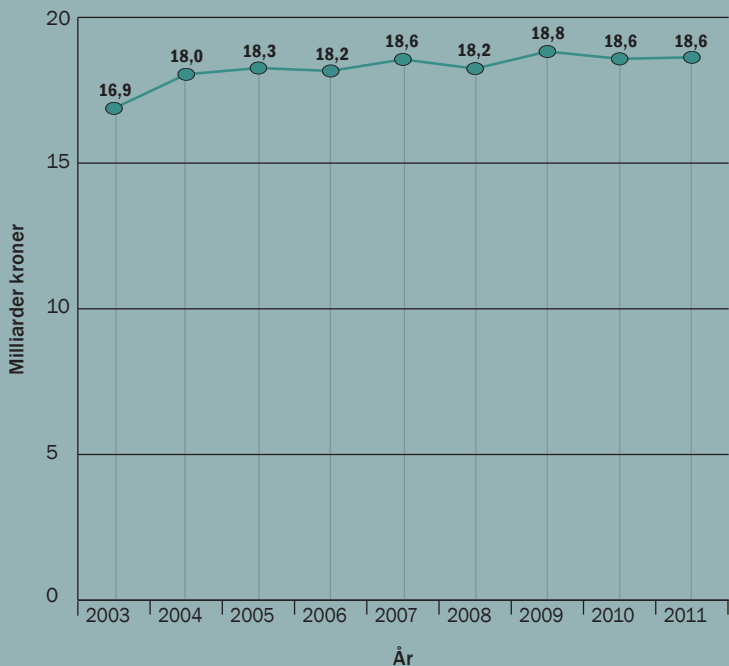
Kilde: Statens legemiddelverk

* Tall ikke tilgjengelig

52 nye virkestoffer fikk markedsføringstillatelse i Norge i 2011, samtidig som 50 virkestoffer ble trukket. Tallene inkluderer veterinærlegemidler. Naturlegemidler og radiofarmaka regnes ikke med.

1.03

Legemiddelsalg i Norge de siste årene

Tall i faste 2011-kroner

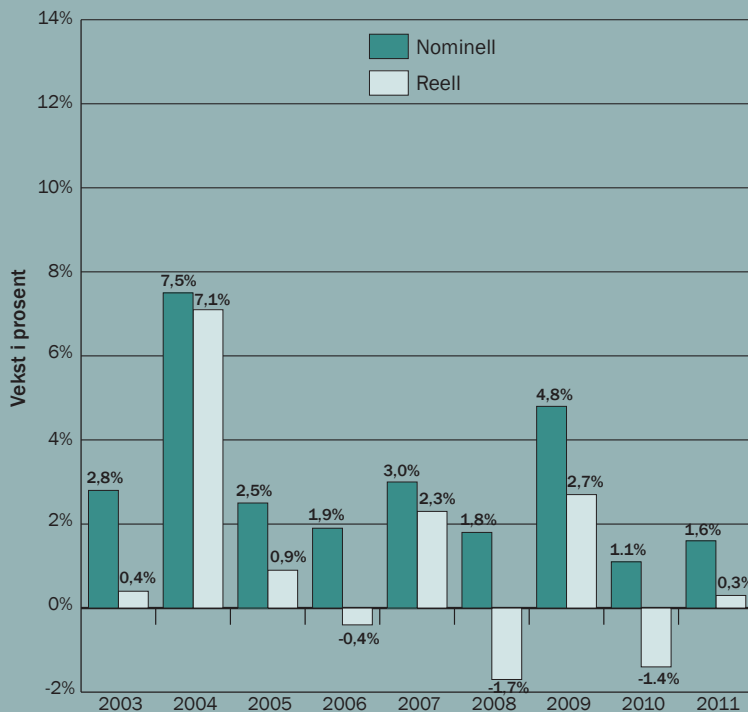
Kilde: LMI/Farmastat, SSB

Den totale legemiddelomsætningen i Norge er anslått til 18,6 milliarder kroner i 2011, basert på en AIP-omsætning (apotekenes innkjøpspris) på ca 12,1 milliarder kroner. Tallene inkluderer anslag på omsætningen utenom apotek. Anslaget på totalmarkedet inkluderer ikke veterinærmedisin.

Legemiddelsalget pr. innbygger i Norge utgjør 3790 kroner. De syv siste årene har legemiddelmarkedet vært preget av liten eller ingen vekst.

1.04

Prosentvis årlig vekst i legemiddelomsetningen

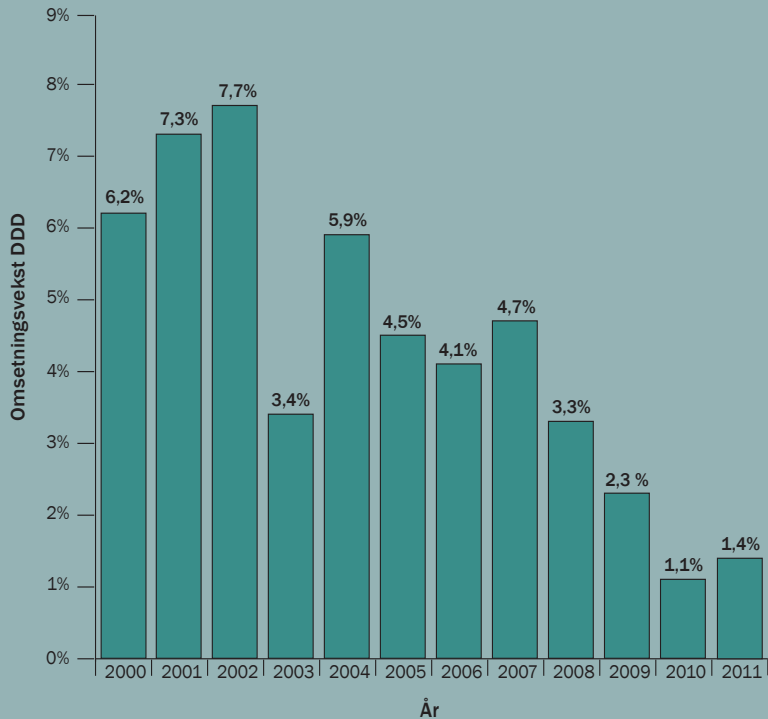

Kilde: LMI/Farmastat og Statistisk sentralbyrå

Omsetningen på AUP-nivå (justert for inflasjon i forhold til konsumprisindeksen) i 2011, viser en reell vekst med 0,3 prosent.

1.05

Omsetningsvekst i volum (DDD)

Kilde: LMI/Farmastat

Omsetningen i volum, målt i definerte døgndoser (DDD), økte med 1,4 prosent i 2011. Dette følger trenden om en lavere vekst enn 2000-2009 hvor omsetningsveksten i volum lå mellom 2 og 8 prosent.

1.06

Omsetning av legemidler fordelt på terapeutiske hovedgrupper (ATC)

		Omsetning AIP 2011, Mill kr	Vekst 2010-2011	Andel av total- markedet 2011
L	Antineoplastiske og immunmodulerende midler	2 569	2,3%	21,3%
N	Sentralnervesystemet	2 098	-0,7%	17,4%
C	Hjerte og kretsløp	1 203	-3,9%	10,0%
R	Fordøyelsesorganer og stoffskifte	1 203	4,7%	10,0%
A	Respirasjonsorganene	1 165	-1,4%	9,7%
J	Systemiske anti-infektiva	1 024	12,8%	8,5%
B	Blod og bloddannende organer	822	1,7%	6,8%
G	Urogenitalsystemet og kjønnshormoner	632	1,0%	5,2%
M	Muskler og skjelett	335	2,2%	2,8%
H	Hormoner til systemisk bruk, ekskl. kjønnshormoner	318	1,4%	2,6%
S	Sanseorganer (øye- og øremidler)	288	1,7%	2,4%
D	Dermatologiske midler	245	0,6%	2,0%
V	Varia (kontrastmidler, allergenekstr. etc.)	143	5,9%	1,2%
P	Antiparasitære midler	30	-0,7%	0,3%

Kilde: LMI/Farmastat

Denne oversikten tar for seg legemidler fordelt på terapeutiske grupper i henhold til ATC-systemet. Dette er et internasjonalt system som brukes for å klassifisere legemidler.

Tabellene er basert på første nivå i ATC-systemet; anatomisk hovedgruppe. Eksempler på lidelser/bruksområder innenfor de ulike gruppene er gitt i parentes. Disse eksemplene er ikke uttømmende. Beløpene er oppgitt i AIP (apotekenes innkjøpspris).

Antineoplastiske og immunmodulerende legemidler, blant annet kreftlegemidler og legemidler mot revmatiske lidelser representerte i 2011 en femdel av den totale legemiddelomsetningen i Norge. Legemidler som virker på sentralnervesystemet – blant annet legemidler mot smerte, migrene, psykiske lidelser, epilepsi og demens – representerer litt under en femtedel. Legemidler for hjerte og kretsløp er den tredje største gruppen, og inkluderer legemidler for høyt blodtrykk og høyt kolesterol. Til sammen står disse tre gruppene for rundt halvparten av omsetningen av legemidler.

1.07

De 25 største legemiddelfirmaene på det norske markedet

Plussing 2011 (2010)	Firma	Omsetning 2011 AIP, mill. kr	Omsetningsvekst	Andel av totalmarkedet
1 (1)	Pfizer AS	1 255	-3,8%	10,6%
2 (2)	MSD (Norge) AS	944	3,2%	8,0%
3 (4)	Novartis Norge AS	858	9,3%	6,5%
4 (3)	AstraZeneca AS	805	-4,0%	6,8%
5 (5)	GlaxoSmithKline AS	700	-4,4%	5,9%
6 (6)	Nycomed Pharma AS	460	0,5%	3,9%
7 (9)	Roche Norge AS	435	18,3%	3,7%
8 (8)	Abbott Norge AS	416	-2,0%	3,5%
9 (7)	sanofi-aventis Norge AS	348	-11,3%	2,9%
10 (11)	Novo Nordisk Scandinavia AS	306	3,3%	2,6%
11 (10)	Weifa AS	292	-2,6%	1,7%
12 (12)	Actavis Norway AS	262	0,0%	2,2%
13 (13)	Baxter AS	243	7,0%	2,0%
14 (14)	Bayer AS	221	-2,7%	1,9%
15 (15)	Boehringer Ingelheim Norway KS	211	4,1%	1,8%
16 (17)	Eli Lilly Norge AS	197	2,4%	1,7%
17 (20)	Janssen-Cilag AS	196	3,4%	1,6%
18 (19)	Meda A/S	179	-3,6%	1,5%
19 (16)	*Farmagon AS	168	-13,9%	1,4%
20 (-)	Teva Norway AS	153	1,9%	1,3%
21 (21)	McNeil Consumer Healthcare	152	-4,1%	1,1%
22 (23)	Bristol-Myers Squibb Norway Ltd.	150	5,9%	1,3%
23 (18)	ratiopharm AS	143	-24,1%	1,2%
24 (22)	Amgen	141	-4,7%	1,2%
25 (-)	Biogen Idec Norway AS	128	15,6%	1,1%
Sum omsetning alle legemiddelfirmaer		12 076	1,6%	100%

*Parallellimportør

Kilde: LMI/Farmastat

1.08

De 25 legemidlene på det norske markedet med høyest omsetning

Plassering 2011(2010)	Legemiddel	Omsetning 2011 AIP mill	Omsetningsvekst	Andel av totalmarkedet	Eksempel på bruksområde
1 (1)	Enbrel	337	-2,0%	2,8%	Leddgikt
2 (3)	Remicade	311	2,6%	2,6%	Leddgikt
3 (2)	Humira	299	-1,9%	2,5%	Leddgikt
4 (4)	Seretide	244	-5,4%	2,0%	Astma
5 (6)	Nexium	164	8,8%	1,4%	Refluxsykdom
6 (5)	Symbicort Turbu	153	-4,2%	1,3%	Astma
7 (7)	Mabthera	135	11,6%	1,1%	Kreft og leddgikt
8 (8)	Atacand	117	-0,2%	1,0%	Høyt blodtrykk
9 (10)	Paracet	114	1,0%	0,9%	Smerter
10 (12)	Herceptin	99	4,2%	0,8%	Kreft
11 (11)	Ibux	99	0,3%	0,8%	Smerter
12 (18)	Spiriva	93	14,7%	0,8%	Kols
13 (13)	Otrivin	88	-6,8%	0,7%	Tett nese
14 (20)	Tysabri	86	20,2%	0,7%	Multipel sklerose
15 (14)	Atacand plus	86	0,0%	0,7%	Høyt blodtrykk
16 (15)	Singular	84	-0,3%	0,7%	Astma
17 (-)	Simponi	82	84,1%	0,7%	Leddgikt
18 (21)	Lyrice	77	10,4%	0,6%	Epilepsi
19 (9)	Lipitor	76	-32,5%	0,6%	Kolesterolsenkende
20 (-)	Kiovig	75	15,6%	0,6%	Immunsvikt
21 (16)	Prevenar	74	-10,2%	0,6%	Pneumokokkvaksine
22 (25)	Advate	73	10,4%	0,6%	Blødningsprofylakse
23 (19)	Insulatard	72	-4,6%	0,6%	Diabetes
24 (22)	Glivec	72	2,4%	0,6%	Kreft
25 (-)	Copaxone	66	4,3%	0,6%	Multipel sklerose
Sum omsetning alle legemidler		12 076	1,6%	100%	
Kilde: LMI/Farmastat					

1.09

De 25 mest omsatte virkestoffene i definerte døgndoser (DDD)

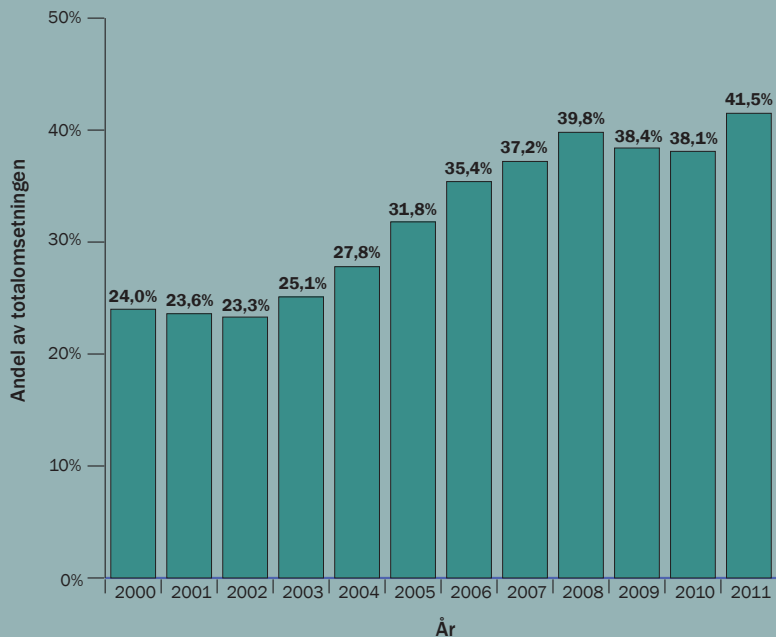
Plassering 2011 (2010)	Virkestoff	Omsetning DDD per 1000 innb.	Vekst 10-11	Eksempel på bruksområde
1 (1)	Acetylsalisylsyre	70	0,4%	Blodpropp
2 (2)	Simvastatin	61	-5,0%	Høyt kolesterol
3 (4)	Atorvastatin	46	19,0%	Høyt kolesterol
4 (3)	Natriumfluorid	43	-7,9%	Tannråte
5 (5)	Levonorgestrel	37	2,2%	Prevensjon
6 (7)	Paracetamol	34	10,3%	Smerter
7 (6)	Cetirizin	34	3,3%	Allergi
8 (8)	Amlodipin	32	1,6%	Høyt blodtrykk
9 (9)	Zopiklon	31	-0,1%	Søvnvanser
10 (11)	Ramipril	28	3,2%	Høyt blodtrykk
11 (10)	Xylometazolin	28	-4,6%	Tett nese
12 (12)	Metoprolol	25	0,4%	Høyt blodtrykk
13 (14)	Levotyroksinnatrium	24	2,2%	Lavt stoffskifte
14 (13)	Askorbinsyre	23	-5,5%	Vitaminmangel
15 (15)	Vitamin B kompleks	23	1,4%	Vitaminmangel
16 (16)	Kandesartan	21	4,7%	Høyt blodtrykk
17 (17)	Escitalopram	21	7,2%	Depresjon
18 (18)	Ibuprofen	20	10,5%	Smerter
19 (20)	Esomeprazol	16	7,5%	Reflukssykdom
20 (19)	Furosemid	16	-5,7%	Høyt blodtrykk
21 (22)	Levonorgestrel og østrogen	15	5,2%	Prevensjon
22 (21)	Metformin	15	0,5%	Diabetes
23 (23)	Prednisolon	13	3,0%	Betennelse
24 (-)	Kalsium	12	10,5%	Mineralmangel
25 (24)	Losartan og diuretika	12	0,5%	Høyt blodtrykk

Tall fra 2011

Kilde: LMI/Farmastat

1.10

Omsetning av generiske legemidler (DDD)

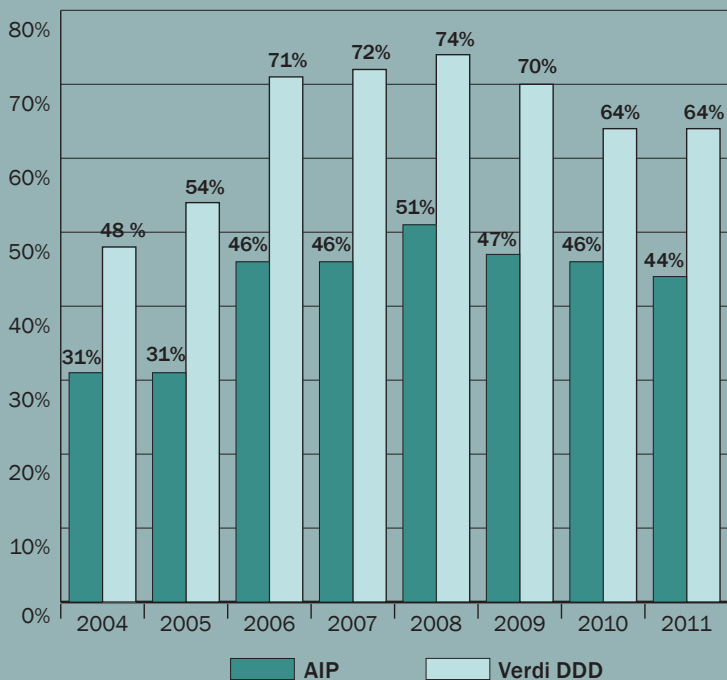
Kilde: LMI/Farmastat

Tabellen viser omsetningen av generiske legemidler i definerte døgndoser i prosent av samlet omsetning.

I 2011 var omsetningen av generiske legemidler på 41,5 prosent av totalmarkedet målt i volum. Etter at originalpreparatet er gått av patent, er det tillatt for andre produsenter å fremstille kopipreparater (generika) som inneholder samme virkestoff som originalpreparatet.

Generisk substitusjon i apotek ble innført i 2001. Dette, samt patentutløp for flere store legemidler og innføring av trinnprissystemet for prising av byttbare legemidler, har bidratt til økningen av generikaandelen.

1.11 Kopipreparaters andel av det samlede generiske markedet

Tall i AIP/DDD

Kilde: LMI/Farmastat

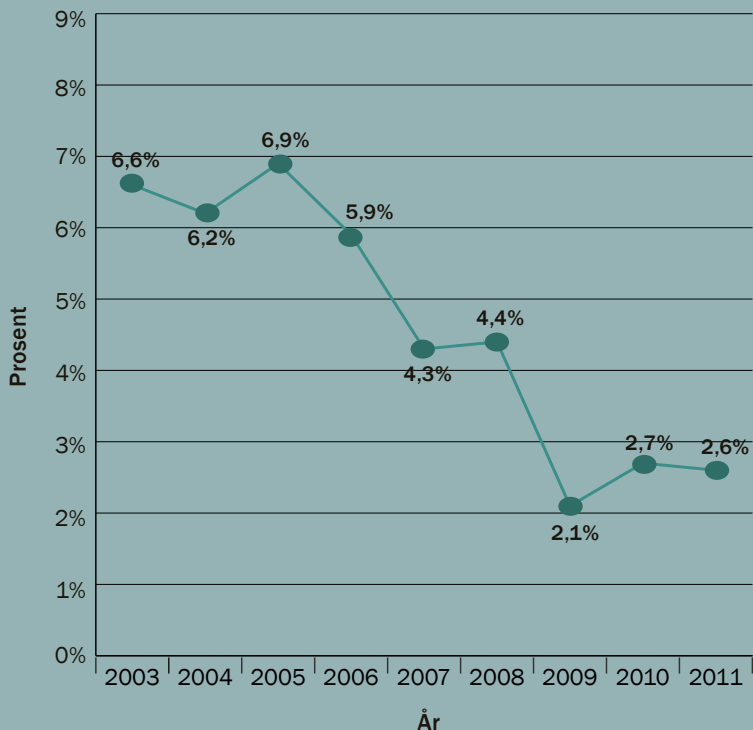
Tabellen er basert på myndighetenes liste for byttbare legemidler pr. 1.1.2012.

Legemidler med utelukkende parallellbytte er fjernet. Listen inneholder dermed alle virkestoffer hvor apotekene, under visse forutsetninger, kan foreta et bytte til generisk legemiddel selv om et originalpreparat er forskrevet på resepten.

Samlet utgjorde det byttbare markedet, slik det er definert her, ca. 2,8 milliarder kroner AIP i 2011. Den generiske andelen av byttemarkedet representerer ca. 1,2 milliarder kroner (44%).

1.12

Markedsandel for parallellimporterte legemidler

Kilde: LMI/Farmastat

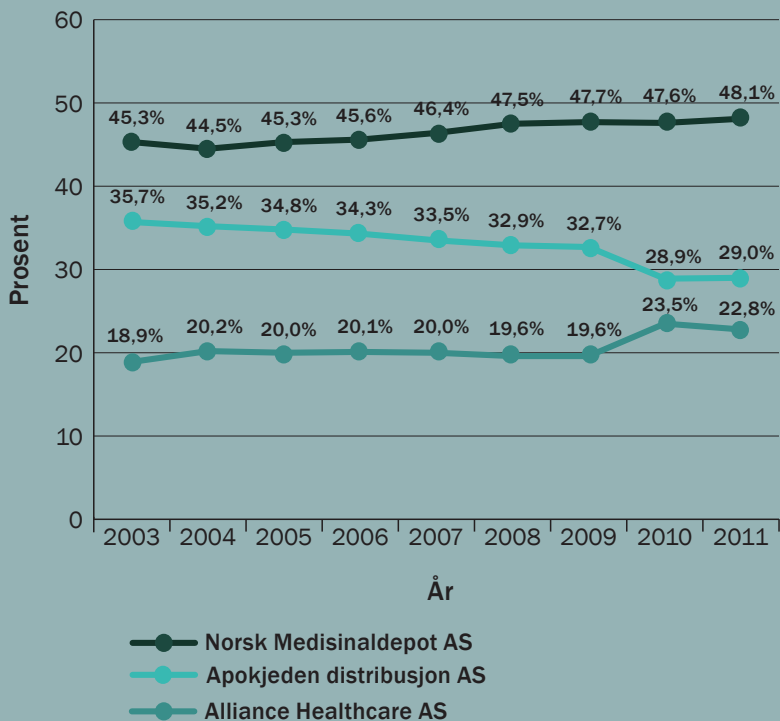
Parallellimporterte legemidlers andel av totalomsetningen er tilnærmet uendret fra 2009. Det lave nivået antas å ha sammenheng med at prisene på legemidler i Norge har sunket, og at legemiddelprisene i Norge er på et relativt lavt nivå i forhold til resten av Europa.

Parallellimportørene kjøper originalpreparater i andre EU-/EØS-land, og importerer dem til Norge. Parallellimport er mest aktuelt for patenterte legemidler med høy salgsverdi.

Grossistenes parallellleksport av legemidler fra Norge antas å være vesentlig høyere enn parallellimporten.

1.13

Markedsandeler for legemiddelgrossister

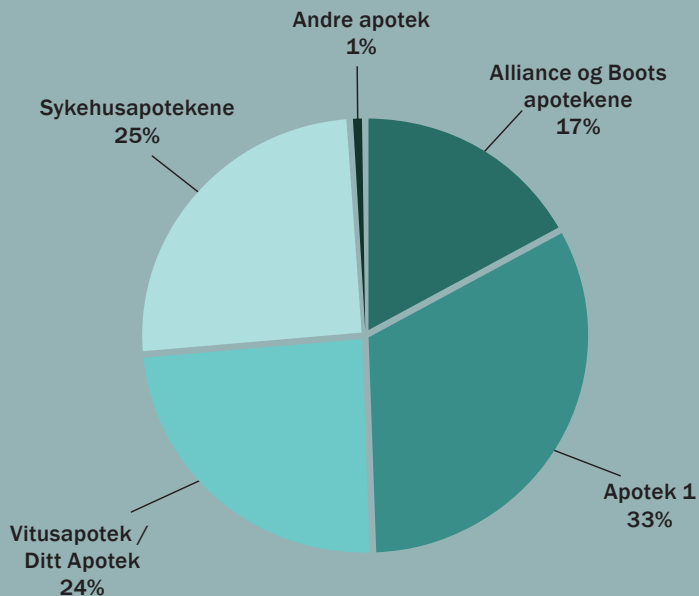
Kilde: LMI/Farmastat

I Norge er det tre fullsortiments legemiddelgrossister: Norsk Medisinaldepot AS, Apokjeden distribusjon AS og Alliance Healthcare AS. Disse er integrert med apotekkjedene.

Sykehusapotekene får sine legemidler fra Norsk Medisinaldepot AS. Grossistene/apotekkjedene er alle eid av internasjonale selskaper.

1.14

Apotekenes omsetning etter kjedetilhørighet

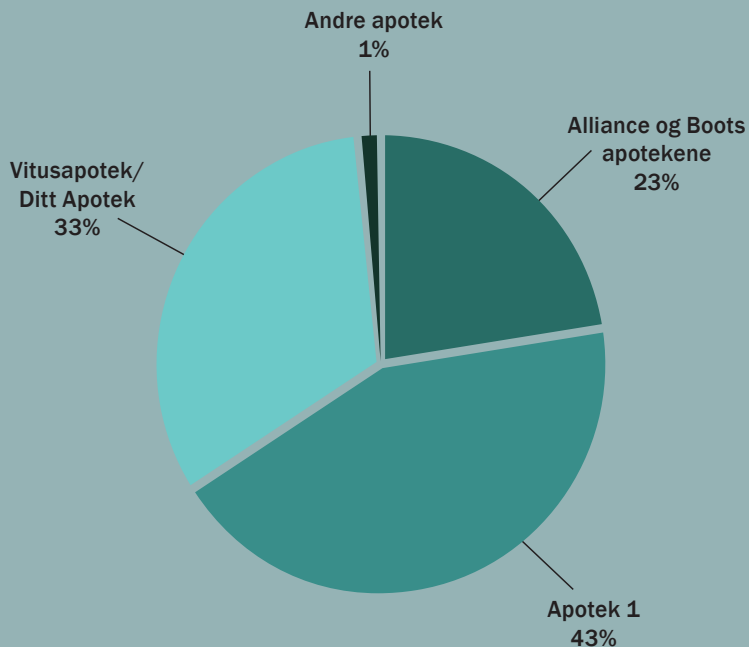
Tall fra 2011

Kilde: Farmastat

I dag har de tre apotekkjedene i Norge kontroll over sin egen distribusjon ved at de har grossistvirksomhet integrert i kjeden. Dette gjelder Apotek 1 med Apokjeden Distribusjon, Vitusapotek /Ditt Apotek med Norsk Medisinaldepot og Alliance og Boots apotekene med Alliance Healthcare som grossist.

1.15

Apotekenes omsetning etter kjedetilhørighet, ekskl. sykehusapotek

Tall fra 2011

Kilde: Farmastat

Til forskjell fra figur 1.14 viser denne fordelingen i det private apotekmarkedet, det vil si eksklusive sykehusapotekene.

De tre blokkene Vitusapotek/Ditt Apotek, Alliance og Boots apotekene og Apotek 1 kontrollerer 99 prosent av markedet.

1.16

Totalt antall brukere av reseptpliktige legemidler i Norge

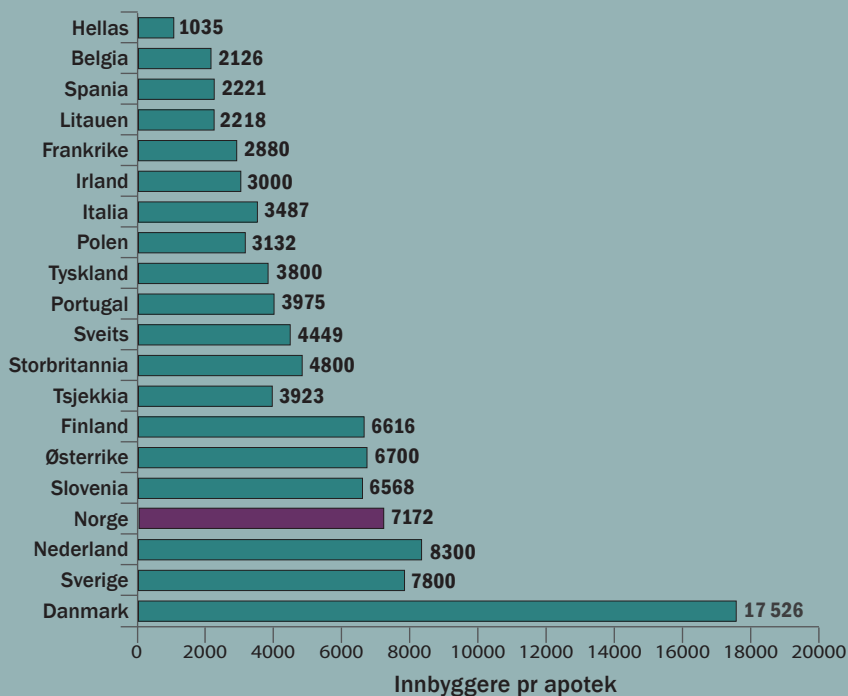
Kilde: Reseptregisteret

Ca. 3,4 millioner nordmenn benytter reseptpliktige legemidler i løpet av et år.

Figuren viser også at flere kvinner enn menn benytter reseptpliktige legemidler.

1.17

Antall innbyggere per apotek i Europa

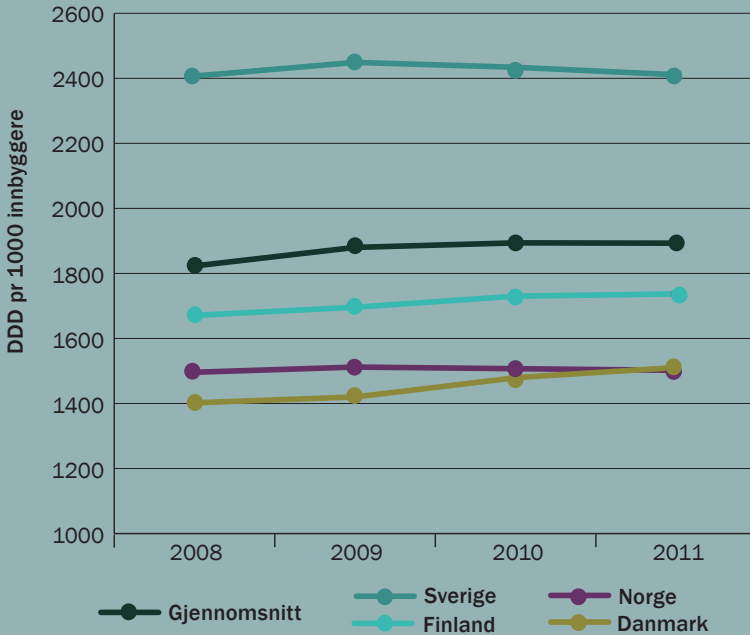

Kilde: AESGP
Tall fra 2010

Apotekdekningen i Norge er bedret etter at ny apoteklov trådte i kraft i 2001. I 2001 var det gjennomsnittlig 11 280 innbyggere pr. apotek. Pr. juli 2011 var det i følge Apotekforeningen ca. 7160 innbyggere pr. apotek i Norge.

1.18

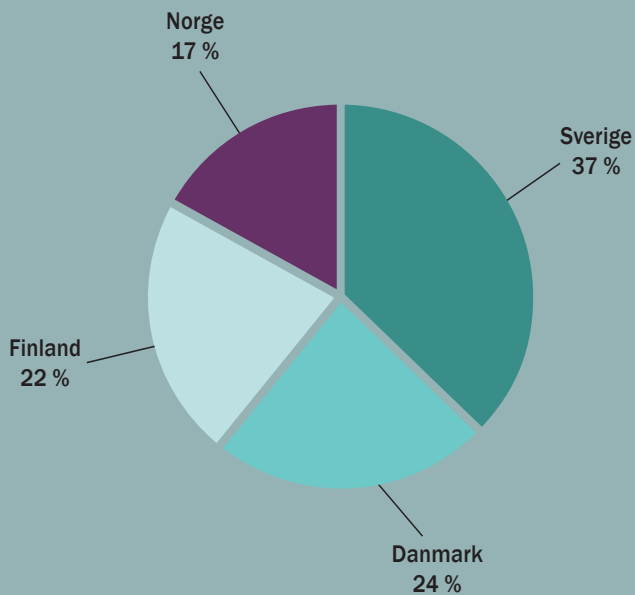
Legemiddelforbruk (DDD) i Norden per 1000 innbygger

Kilde: SLD Nordic/Farmastat

Legemiddelforbruket i Norge og Danmark er lavt sammenlignet med Finland og Sverige. Sverige har det høyeste legemiddelforbruket i Norden. Ulikhetene i legemiddelbruk mellom de nordiske landene kan påvirkes av ulike terapitradisjoner, omfang og innretning av offentlige reguleringer og finansieringsordninger samt kulturelle og demografiske trekk.

1.19 Fordeling av det nordiske legemiddelmarkedet

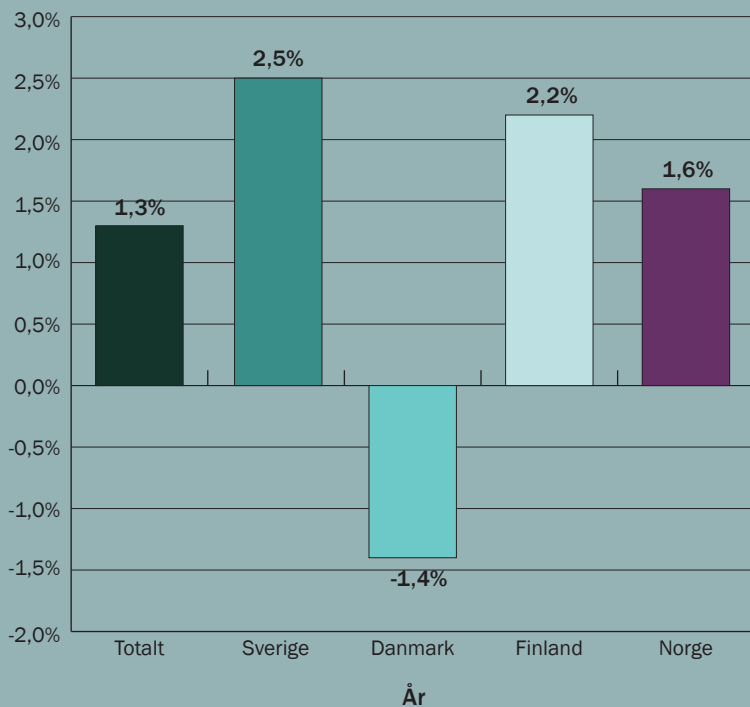

Kilde: SLD Nordic/Farmastat
Basert på tall i AIP (målt i Euro)
Tall fra 2011

Det norske legemiddelmarkedet er beskjedent i forhold til de øvrige nordiske landene. Det svenske markedet utgjør nå 37 prosent av det nordiske legemiddelmarkedet.

1.20

Årlig vekst i legemiddelomsetningen for de nordiske landene

Tall i AIP (målt i Euro)

Kilde: SLD Nordic/Farmastat

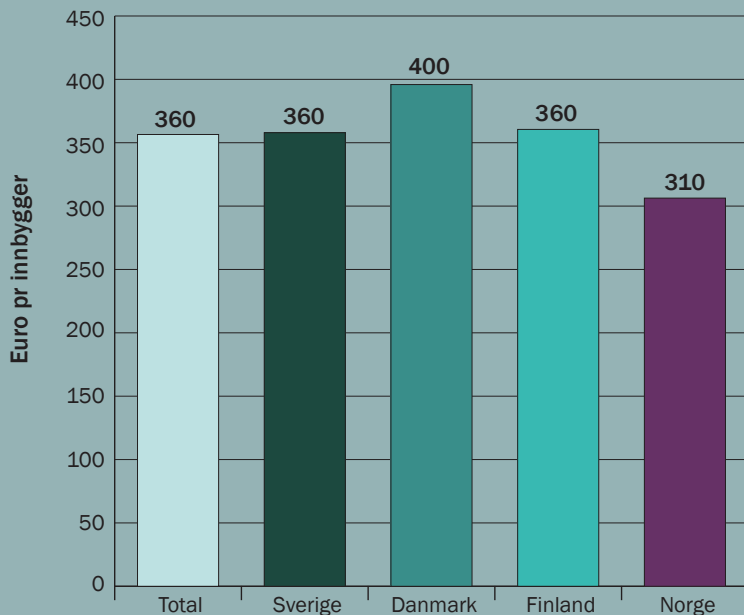
Tall fra 2011

Sverige, Finland og Norge hadde alle en positiv vekst i legemiddelomsetningen i 2011. Veksten i hele Norden var på 1,3 prosent.

Tallene er basert på omsetning i AIP-verdi.

1.21

Legemiddelomsetning (AIP) per innbygger i de nordiske landene

Kilde: SLD Nordic/Farmastat
Tall fra 2011

Legemiddelomsetningen per innbygger målt i apotekenes innkjøpspris (AIP) er lavest i Norge sammenlignet med resten av Norden.

Omsetningen varierer fra 310-400 euro pr innbygger, noe som tilsvarer NOK 2400-3100.

1.22

Ledende legemidler på verdensmarkedet

Legemiddelnavn, Plassering 2010 (2009)		Bruksområde	Omsetning mrd. US\$
1 (1)	Lipitor	Høyt kolesterol	12,7
2 (2)	Plavix	Forebygging av hjerteinfarkt/hjerneslag	8,8
3 (4)	Seretide (Advair)	Astma og KOLS	8,5
4 (3)	Nexium	Magesår og reflukssykdom and reflux	8,4
5 (5)	Seroquel	Schizofreni	6,8
6 (5)	Crestor	Høyt kolesterol	6,8
7 (6)	Enbrel	Revmatiske lidelser og hudsykdommer	6,2
8 (7)	Remicade	Revmatiske lidelser og hudsykdommer	6,0
9 (10)	Humira	Revmatiske lidelser og hudsykdommer	6,0
10 (9)	Zyprexa	Schizofreni	5,7
11 (11)	Avastin	Kreft	5,5
12 (12)	Singulair	Astma og KOLS	5,5
13 (14)	Abilfy	Schizofreni	5,4
14 (13)	Mabthera	Kreft og revmatiske lidelser	5,0
15 (-)	Lantus	Diabetes	4,7
Sum 15 ledende legemidler			102,0
Kilde: IMS Health Midas			Data fra 2010 Tall i grossist innkjøpspris (GIP)

I likhet med de to foregående årene, hadde kolesterollegemidlet Lipitor posisjonen som det mest omsatte legemidlet også i 2010.

På verdensbasis omsatte de 15 største legemidlene for nærmere 102 milliarder USD.

1.23

Det norske legemiddelmarkedet sett i forhold til et utvalg land i Europa

Land, plassering 2009		Omsetning mill. Euro, 2009	Andel
1	Frankrike	27 146	18,2%
2	Tyskland	27 047	18,1%
3	Italia	18 540	12,4%
4	Spania	14 744	9,9%
5	Storbritannia	12 512	8,4%
6	Hellas	5 850	3,9%
7	Polen	4 484	3,0%
8	Nederland	4 654	3,1%
9	Belgia	4 320	2,9%
10	Portugal	3 713	2,5%
11	Sverige	2 771	1,9%
12	Østerrike	2 996	2,0%
13	Sveits	3 235	2,2%
14	Danmark	2 073	1,4%
15	Finland	1 979	1,3%
16	Irland	1 888	1,3%
17	Norge	1 350	0,9%
	Sum	149 193	
Kilde: EFPIA			Tall i AIP/GIP

Tall fra den europeiske legemiddelindustriforeningen, EFPIA, viser at det norske markedet for legemidler i 2009 utgjorde 1 prosent av den samlede europeiske omsetningen.

1.24

Ledende farmasøytiske selskap på verdensmarkedet

Firma, plassering 2010		Omsetning i mrd. US\$	Land
1	Pfizer	56	USA
2	Novartis	47	Sveits
3	Merck & Co	38	USA
4	Sanofi-aventis	36	Frankrike
5	AstraZeneca	36	Storbritannia
6	GlaxoSmithKline	34	Storbritannia
7	Roche Group	33	Sveits
8	Johnson & Johnson	27	USA
9	Abbott Laboratories	24	USA
10	Eli Lilly	22	USA
11	Teva	21	Israel
12	Bayer	16	Tyskland
13	Amgen	16	USA
14	Bristol Myers Squibb	15	USA
15	Boehringer Ingelheim Pharma	15	Tyskland

Kilde: IMS Health

Det største farmasøytiske selskapet på verdensmarkedet, Pfizer, omsatte i 2010 for i overkant av 56 milliarder US dollar. Seks av de 15 største selskapene er amerikanske mens hele syv er europeiske (britiske, sveitsiske, tyske og franske).

Pris og finansiering

Flere prisundersøkelser foretatt i 2008-2010 har vist at prisene på legemidler i Norge er blant de aller laveste i Vest-Europa.

Prisene på legemidler inn til norske apotek har vært synkende i de siste årene. Den siste tiårsperioden har legemiddelprisene gjennomsnittlig sunket med 2,4 prosent i året, mens konsumprisindeksen har en gjennomsnittlig årlig økning på 1,8 prosent. Dette indikerer en gjennomsnittlig årlig realprisreduksjon på ca fire prosent. Størrelsene fremkommer ved å sammenligne prisene på alle legemidler som hadde omsetning inneværende år med året før.

Norge er ett av få land i Europa hvor det betales full merverdiavgift på reseptpliktige og reseptfrie legemidler. Myndighetene fastsetter prisene på reseptpliktige legemidler, mens prisene på reseptfrie legemidler er blitt bestemt av markedet siden 1995. Stortinget fastsetter apotekenes maksimale avanse for reseptpliktige legemidler.

Om lag to tredeler av legemiddelkostnadene er offentlig finansiert, dvs. utgiftene til legemidler forskrevet på blå resept og legemidler brukt ved sykehus og sykehjem. Andelen som finansieres over blåreseptordningen har vært stabil de siste årene. Den private andelen av finansieringen omfatter pasientenes utgifter til reseptfrie legemidler, reseptpliktige legemidler på hvit resept og egenandeler på blå resept. Egenandelstaket, dvs pasientenes utgifter til legebesøk og medisiner på blå resept i løpet av et kalenderår, er på 1980 kroner fra 1. januar 2012.

Det offentlige utgifter til legemidler utgjør en relativt liten andel av de totale utgiftene til forebygging og behandling av sykdom. Offentlige legemiddelutgifter utgjør ca. 7 prosent av de offentlige helseutgiftene. Andelen har vært synkende de siste årene.

Andelen som finansieres over helseforetakenes budsjetter har, i perioden 2006-2010, steget fra 16,5 prosent til 22 prosent. Legemidler utgjør mindre enn fire prosent av driftskostnadene i spesialisthelsetjenesten.

Utgifter til helseformål utgjør en stadig økende andel av de totale offentlige utgiftene. Legemiddelutgiftene har derimot stabilisert seg. Årsakene til lavere vekst i legemiddelutgiftene de siste årene er blant andre patentutløp og ordninger som trinnpris og foretrukket legemiddel.

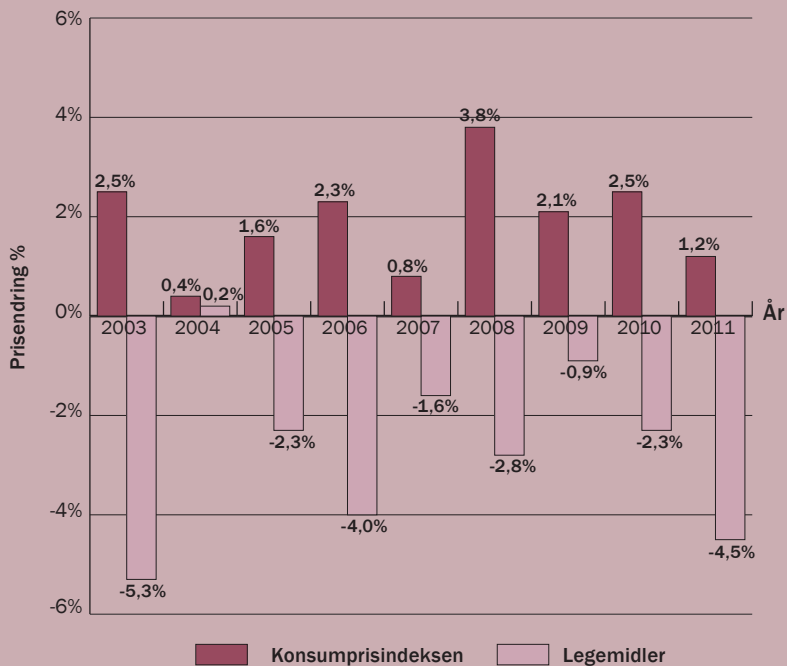
Forbruket av legemidler øker lite i DDD.

$$1 + 2 = 3$$

2.01

Prisendring på legemidler og generell prisvekst

Kilder: Statistisk sentralbyrå og LMI/Farmastat

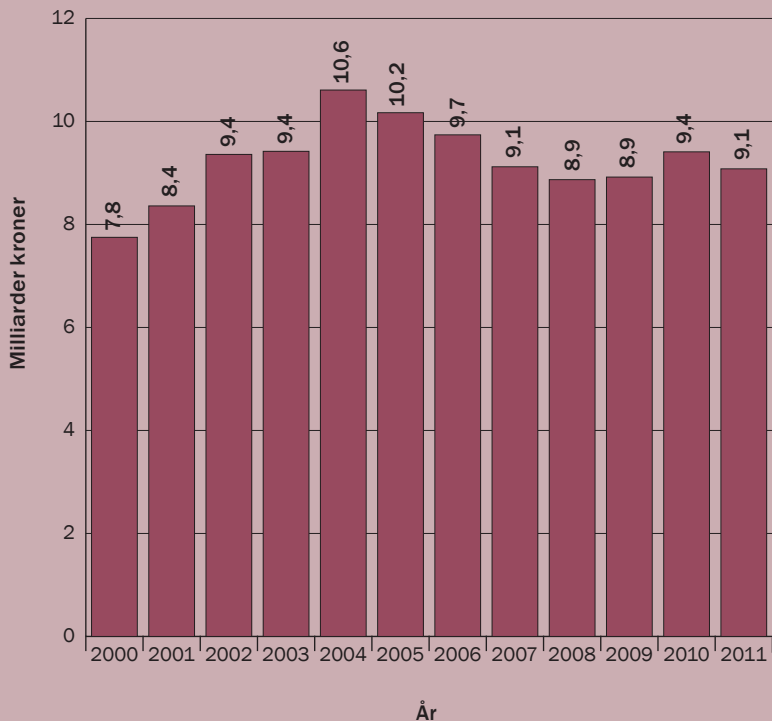
Figuren viser at prisen på legemidler gjennomgående falt i perioden 2003 til og med 2011.

Den siste tiårsperioden har legemiddelprisene gjennomsnittlig sunket med 2,4 prosent i året, mens konsumprisindeksen har en gjennomsnittlig årlig økning på 1,8 prosent. Dette indikerer en gjennomsnittlig årlig realprisreduksjon på ca fire prosent.

Størrelsene fremkommer ved å sammenligne prisene på alle legemidler som hadde omsetning, både i inneværende og foregående år.

2.02

Offentlige utgifter til legemidler på blå resept

Tall i milliarder 2011-kroner

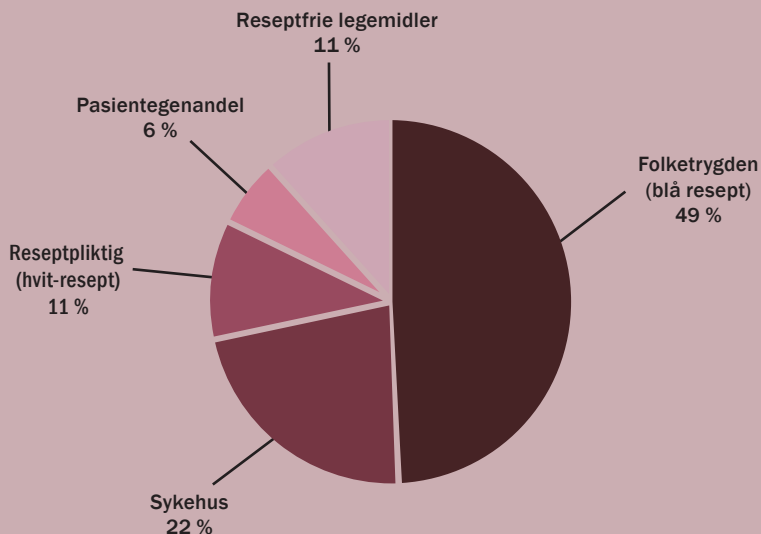
Kilde: NAV, HOD, LMI

Justert for inflasjon sank utgiftene til legemidler på blå resept med 3,5 prosent fra 2010 til 2011. Dette utgjorde 216 millioner kroner. De siste årene har overføring av finansieringsansvaret for en del kostbare biologiske legemidler til helseforetakene, som eksempel TNF-hemmere, MS legemidler, patentutløp, samt ordninger som trinnpris og foretrukket legemiddel dempet veksten i de offentlige utgiftene til blå resept.

Tallene er oppgitt i faste 2011-kroner, og inkluderer både ordinær refusjon og refusjon ved oppnådd beløpsgrense på frikort.

2.03

Finansiering av legemiddelforbruket

Tall fra 2010

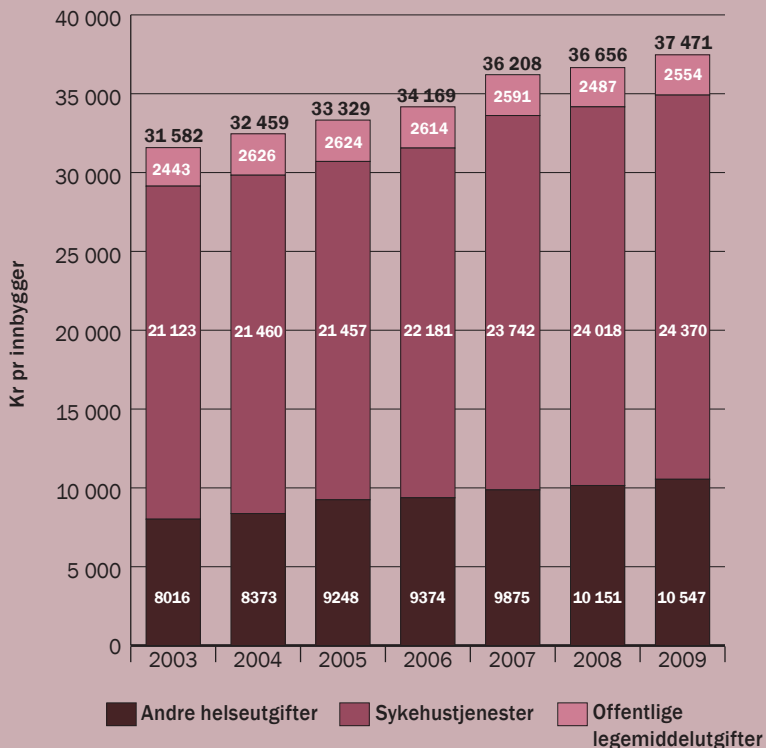
Figuren baseres på tall fra flere kilder, og det knyttes derfor usikkerhet til tallene

Kilde: NAV, SSB, NAF, LMI/Farmastat

Det offentlige finansierer ca. 70 prosent av legemiddelkostnadene i Norge. Mesteparten (49%) går gjennom den ordinære refusjonsordningen for legemidler (blåreseptordningen). Andelen som finansieres over helseforetakenes budsjetter har, i perioden 2006-2010, steget fra 16,5 prosent til 22 prosent.

2.04

Offentlige helseutgifter, kr per innbygger

2009-kroner

Kilde: SSB, NAV

Det offentliges helseutgifter til legemidler utgjør en relativt liten andel av de totale utgiftene til forebygging og behandling av sykdom.

Størsteparten av det offentliges helseutgifter er relatert til andre innsatsfaktorer enn legemidler, først og fremst lønnsutgifter.

2.05

Offentlige utgifter til helsetjeneste og legemidler

År	BNP mill kr	Offentlige utgifter helsetjeneste		Offentlige utgifter legemidler		% av offentlige helseutgifter
		mill kr	% av BNP	mill kr	% av BNP	
2 004	1 752 812	140 576	8,0%	11 063	0,6%	7,9%
2 005	1 958 907	147 782	7,5%	11 299	0,6%	7,6%
2 006	2 180 801	156 463	7,2%	11 597	0,5%	7,4%
2 007	2 306 445	169 642	7,4%	11 686	0,5%	6,9%
2 008	2 559 914	182 988	7,1%	11 783	0,5%	6,4%
2 009	2 356 599	192 297	8,2%	12 259	0,5%	6,4%
2 010	2 523 226	*	*	13 338	0,5%	*

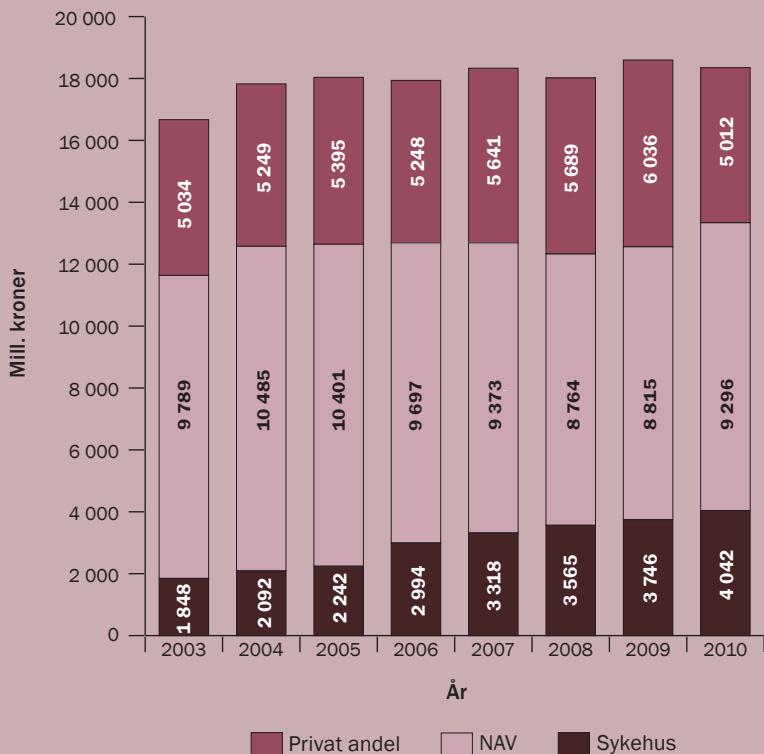
Offentlig forvaltning. Totale utgifter, etter formål, tid og statistikkvariabel
* Ikke oppdaterte tall fra SSB
Kilder: SSB, NAV og LMI/Farmastat

Legemiddelutgiftene som andel av bruttonasjonalproduktet (BNP) er stabilt rundt 0,5 prosent.

Legemiddelutgiftene som prosent av de offentlige helseutgiftene er synkende og utgjorde 6,4 prosent i 2009.

2.06

Legemiddelutgifter i privat og offentlig sektor

Faste priser, 2010 kroner

Kilder: SSB, NAV og LMI/Farmastat

Forbrukernes utgifter til legemidler i 2010 er nå 27 prosent. Forbrukernes legemiddelutgifter består av hvite resepter, reseptfrie legemidler og egenandeler for blåresepter.

Folketrygdens utgifter har sunket gradvis siden 2005, mens sykehusenes legemiddelutgifter har økt de senere årene og utgjør nå 22 prosent. Dette skyldes at finansieringsansvaret for en del biologiske legemidler er overført fra folketrygden til helseforetakene i 2006.

Legemidler utgjør 4 prosent av helseforetakenes samlede driftsutgifter.

2.07

Kostnad per dag for de 25 mest brukte legemidlene

#	Virkestoff	Eksempel på bruksområde	Døgndose	Kostnad per døgñ, kroner
1	Acetylsalisylsyre	Blodpropp	160 mg	1,0
2	Simvastatin	Høyt kolesterol	40 mg	1,4
3	Atorvastatin	Høyt kolesterol	40 mg	2,8
4	Natriumfluorid	Tannråte	1 tablett	0,5
5	Levonorgestrel	Prevensjon	Hormonspiral	-
6	Paracetamol	Smerter	500 mg x 3	5,9
7	Cetirizin	Allergi	1 tablett	0,7
8	Amlodipin	Høyt blodtrykk	10 mg	1,7
9	Zopiklon	Søvnvanser	5 mg	1,4
10	Ramipril	Høyt blodtrykk	5 mg	1,3
11	Xylometazolin	Tett nese	0,64 ml	3,6
12	Metoprolol	Høyt blodtrykk	100 mg	2,2
13	Levotyroksinnatrium	Lavt stoffskifte	1 tablett	0,7
14	Askorbinsyre	Vitaminmangel	1 tablett	1,3
15	Vitamin B kompleks	Vitaminmangel	1 tablett	0,4
16	Kandesartan	Høyt blodtrykk	8 mg	5,6
17	Escitalopram	Depresjon	10 mg	1,4
18	Ibuprofen	Smerter	400 mg x 3	2,1
19	Esomeprazol	Reflukssykdom	20 mg	4,7
20	Furosemid	Høyt blodtrykk	30 mg	1,0
21	Levonorgestrel og østrogen	Prevensjon	1 tablett	1,2
22	Metformin	Diabetes	500mg x 2	1,3
23	Prednisolon	Betennelse	1 tablett	2,2
24	Kalsium	Vitaminmangel	1 tablett	1,6
25	Losartan og diuretika	Høyt blodtrykk	1 tablett	4,1

Kilde: Farmastat/LMI, Statens legemiddelverk

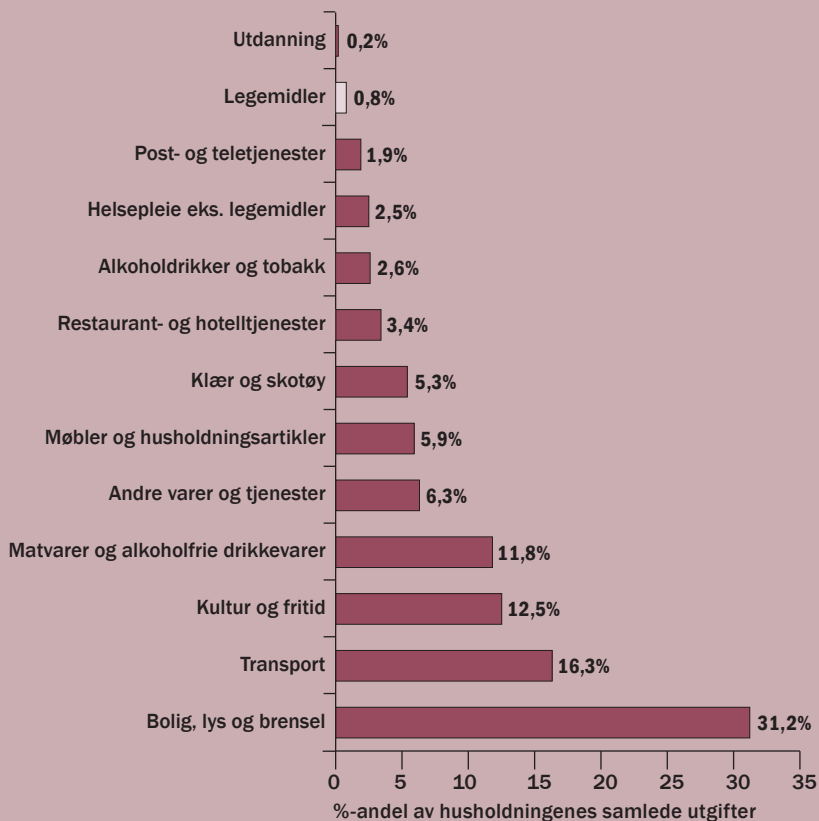
Tabellen viser kostnad pr dag for de 25 mest brukte legemidlene i Norge i 2011. Den oppgitte prisen inkluderer både private og offentlige kostnader, og er basert på mye brukt dosering og pakning for de ulike legemidlene. Kostnad pr dag er ikke sammenlignbar for ulike legemidler med samme bruksområde, siden doseringen ikke nødvendigvis er likeverdig.

Oversikten er basert på priser pr 31. desember 2011. For reseptfrie legemidler er pris innhentet fra apotek. Trinnpriis er brukt i de tilfeller det er relevant.

For paracetamol er det tatt utgangspunkt i reseptfrie pakninger. Reseptfrie pakninger av disse legemidlene har normalt en høyere enhetspris enn reseptpliktige pakninger.

2.08

Forbrukerens utgifter til legemidler i forhold til andre utgifter

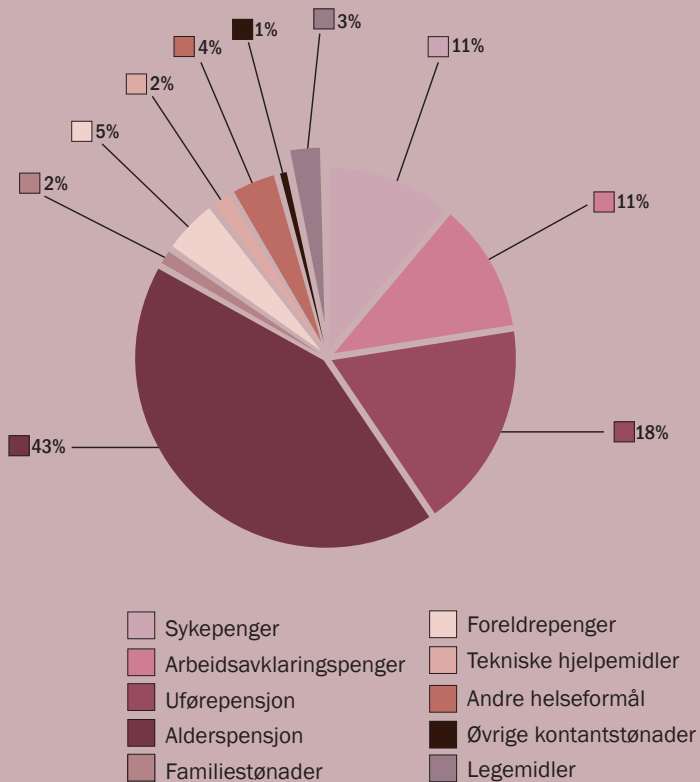
Kilde: Statistisk sentralbyrå
Gjennomsnittlige årlige tall 2007-2009

En gjennomsnittsnordmanns personlige utgifter er tre ganger høyere til alkohol og fire ganger høyere til restaurantbesøk, enn til legemidler.

Tallgrunnlaget baserer seg på Statistisk Sentralbyrås (SSBs) sin siste forbruksundersøkelse, og viser hvor mye en gjennomsnittsforbruker i Norge bruker på ulike varer og tjenester i perioden 2007 til 2009.

2.09

Folketrygdens utgifter til ulike formål

Kilde: Folketrygdens utgifter.
Saldert budsjett 2011/Statsbudsjettet 2012

Av folketrygdens samlede utgifter i 2011 utgjorde refusjon av legemidler en beskjeden andel av disse. I 2011 representerte legemidler 3 prosent, eller i overkant av 9 milliarder kroner.

2.10 Utgifter til helseformål

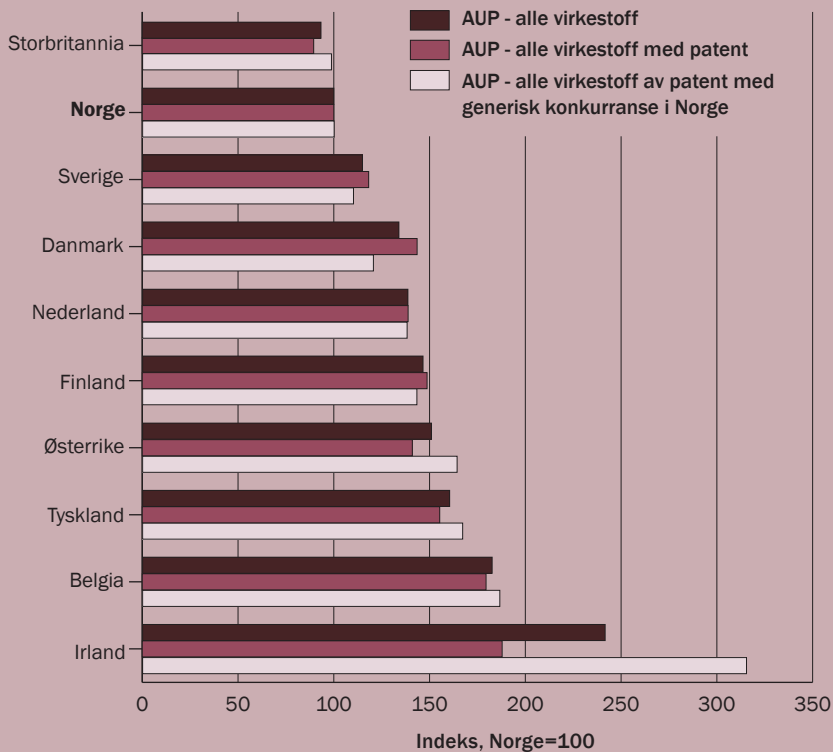
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Totale utgifter til helseformål, nominelle kroner	160	168	177	188	202	217	229
Totale offentlige helseutgifter, nominelle kroner	134	141	148	156	170	183	192
Offentlig finansiert andel av totale helseutgifter	84%	84%	84%	83%	84%	84%	84%
Totale private helseutgifter, nominelle kroner	26	28	29	30	32	34	36
Privat finansiert andel av totale helseutgifter	16%	16%	16%	17%	16%	16%	16%
Totale utgifter til legemidler, nominelle kroner	15	16	16	16	17	17	18
Legemidler som andel av totale utgifter til helseformål	9,1%	9,3%	9,1%	8,7%	8,4%	7,9%	8,0%
Totale helseutgifter, faste 2009 kroner	178	187	193	200	214	222	229
Årlig vekst i helseutgiftene, faste 2009 kroner	3,8%	5,0%	3,6%	3,7%	6,7%	3,7%	3,1%
Offentlige helseutgifter som andel av totale offentlige utgifter	17,5%	17,9%	18,1%	18,0%	18,2%	18,0%	17,5%
Milliarder kr eller prosent Kilder: Statistisk sentralbyrå							

Utgifter til helseformål som andel av de totale offentlige utgiftene har økt. Legemiddelutgiftene har vokst mindre enn de øvrige helseutgiftene.

Legemidlenes andel av utgifter til helseformål har vært synkende siden 2002.

2.11

Prisnivå på legemidler i et utvalg europeiske land

Kilde: SNF Rapport 08/10 - Er legemidler billige i Norge?

Norge er blant de land som har de aller billigste legemidlene, enten en ser på alle virkestoff, patentbeskyttede virkestoff eller virkestoff med (faktisk eller potensiell) generisk konkurranse, viser SNF-rapport nr. 08/10.

I tabellen er prisene i de europeiske landene indeksert med prisnivået i Norge satt lik 100. Norge er sammenlignet med ni andre vesteuropeiske land, der kun Storbritannia har lavere priser enn Norge.

2.12

Mva på legemidler og andre varer og tjenester i Europa

Land	Standard MVA %	MVA på legemidler %	
		Reseptpliktige	Reseptfrie
Danmark	25,0	25,0	25,0
Norge	25,0	25,0	25,0
Tyskland	19,0	19,0	19,0
Italia	20,0	10,0	10,0
Finland	23,0	9,0	9,0
Hellas	23,0	6,5	6,5
Belgia	21,0	6,0	6,0
Nederland	19,0	6,0	6,0
Portugal	23,0	6,0	6,0
Spania	18,0	4,0	4,0
Frankrike (1)	19,6	2,1	5,5
Sveits	8,0	2,5	2,5
Irland (2)	21,0	0,0 - 21,0	0,0 - 21,0
Østerrike	20,0	10,0	10,0
Sverige	25,0	0,0	25,0
Storbritannia	20,0	0,0	20,0

Kilde: EFPIA/EU
Data per 2011

(1) Frankrike: refunderbare 2,1%, hvitresept 5,5%
(2) Irland: orale legemidler 0%, andre legemidler 21%

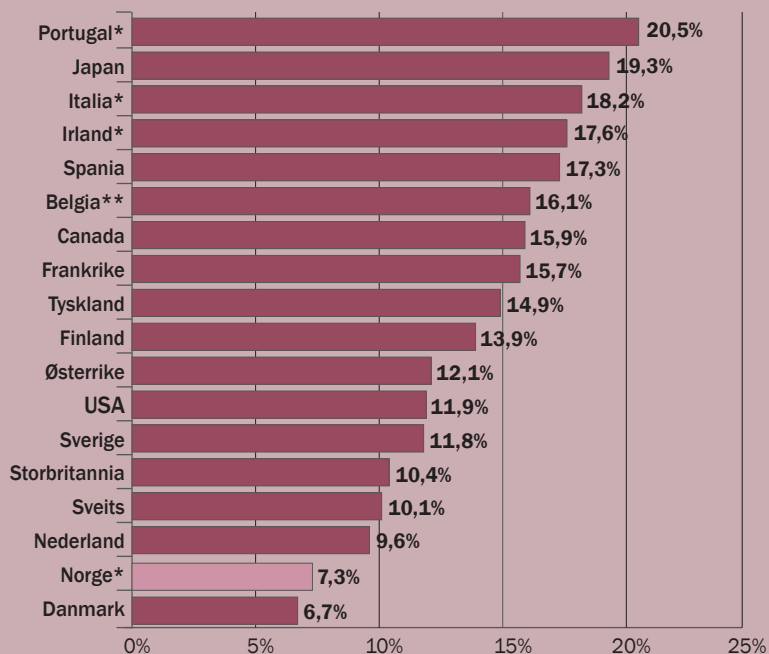
Norge er ett av få land i Europa hvor det betales full merverdiavgift på reseptpliktige og reseptfrie legemidler.

Verken i Sverige eller Storbritannia betales mva for reseptpliktige legemidler. I de fleste andre europeiske land er det lavere mva på legemidler enn på andre varer og tjenester.

2.13

Legemiddelutgifter som andel av helseutgifter i OECD

* Omfatter også offentlige utgifter til reseptfrie legemidler

** Kun reseptbelagte legemidler

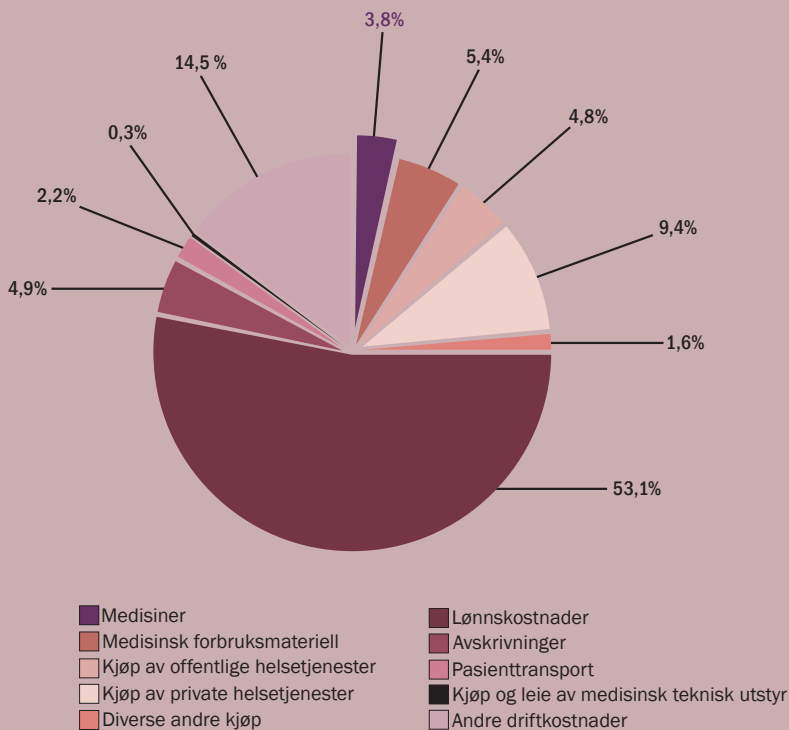
Data fra 2009

Kilde: OECD

Legemiddelutgiftenes andel av helseutgiftene er lave i Norge sammenlignet med andre land.

2.14

Fordeling av driftskostnader i spesialisthelsetjenesten

Kilde: SSB
Tall fra 2010

Legemidler utgjør kun fire prosent av driftskostnadene i spesialisthelsetjenesten. Lønnskostnadene utgjør 53 prosent av driftskostnadene.

Reseptfrie legemidler

Det omsettes reseptfrie legemidler for i underkant av 1 mrd. kroner, målt i apotekenes innkjøpspris (AIP). Justert for inflasjon var dette en reduksjon på 2,1 prosent fra 2010 til 2011. De reseptfrie legemidlenes andel av totalmarkedet målt i definerte døgndoser (DDD) utgjorde 14,5 prosent i 2011. I følge Folkehelseinstituttet viste omsetningen i DDD en økning på 1 prosent fra 2010.

Reseptfrie legemidler utgjorde 11,2 prosent av den totale legemiddelomsetningen i 2011, målt i apotekenes utsalgspris (AUP), eller priser ut til forbruker. De siste årene har denne andelen ligget mellom 11 og 12 prosent av totalmarkedet.

Fra 1995 har det vært fri prissetting på reseptfrie legemidler i Norge. Siden 2004 har det vært omsatt flere typer reseptfrie legemidler utenom apotek, for eksempel i dagligvarebutikker og på bensinstasjoner.

I løpet av de siste årene har de mest solgte reseptfrie legemidlene vært medisiner mot lette smerter og feber. Tett nese og røykeavvenning er også områder der mange bruker reseptfrie legemidler.

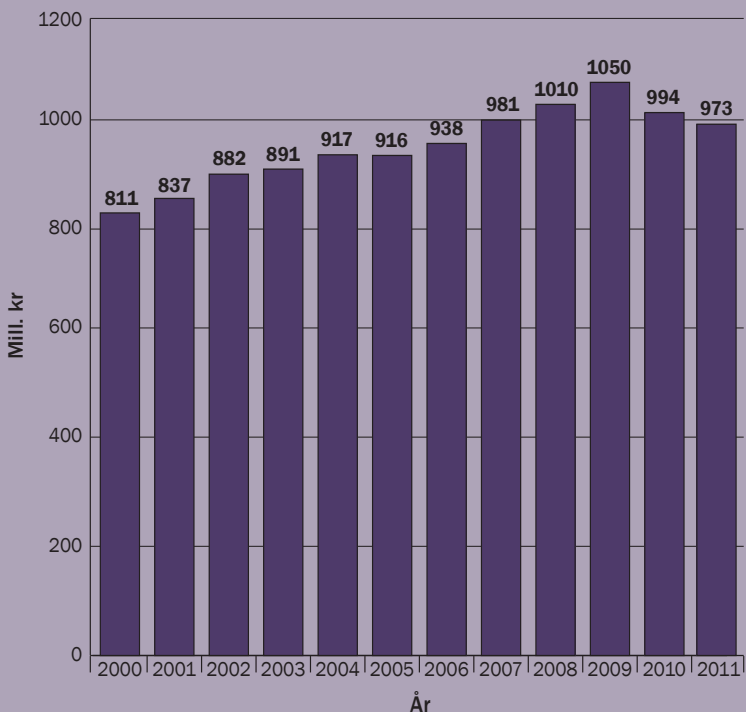
En sammenligning i definerte døgndoser (DDD), dvs. volum, mellom omsetning i og utenom apotek, viser at også i 2011 var det legemidler mot tett nese ved forkjølelse samt smertestillende legemidler som solgte mest utenom apotek.

Salgstallene for reseptfrie legemidler er estimert på grunnlag av AIP-tall og inkluderer salg av legemidler utenom apotek.

3.01

Omsetningen av reseptfrie legemidler

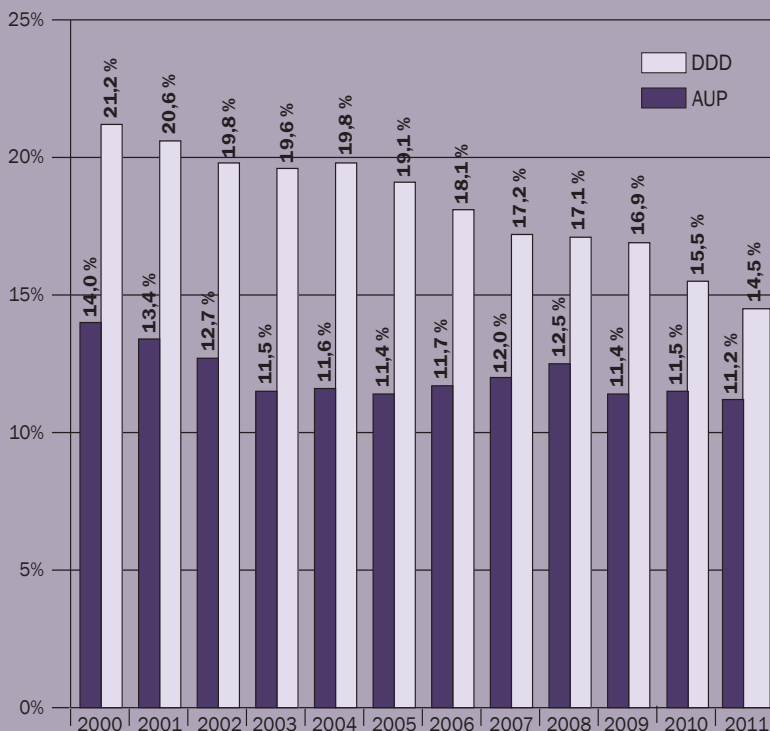
Kilde: LMI/Farmastat
Tall i AIP, 2011-kroner

Det omsettes reseptfrie legemidler for i underkant av 1 mrd. kroner, målt i apotekenes innkjøpspris (AIP).

Justert for inflasjon var dette en reduksjon på 2,1 prosent fra 2010 til 2011. Statistikkgrunnlaget for omsetning av reseptfrie legemidler er noe usikkert fordi data er innhentet fra flere kilder.

3.02

Reseptfrie legemidlers andel av totalmarkedet målt i omsetning og volum

Kilde: LMI/Farmastat

Målt i volum, dvs. definerte døgndoser (DDD), har de reseptfrie legemidlenes andel av totalmarkedet sunket jevnt fra 2004 og frem til og med 2011. Målt i AUP har omsetningen vært relativt stabil de siste årene.

Reseptfrie legemidler er relativt rimelige, og dette gjør at markedsandelen målt i DDD er høyere enn markedsandelen målt i kroner.

3.03

De 25 reseptfrie legemidlene med høyest omsetning

Plassering 2011 (2010)	Legemiddel	Omsetning AIP 2011, mill. kr	Endring fra 2010	Eksempel på bruksområde
1 (3)	Ibux	88,4	3,9%	Smerter
2 (1)	Otrivin	87,7	-6,8%	Tett nese
3 (2)	Paracet	86,5	-1,5%	Smerter
4 (5)	Nicotinell	71,1	7,2%	Røykeavvenning
5 (4)	Nicorette	63,3	-6,3%	Røykeavvenning
6 (7)	Canesten	24,4	2,3%	Soppinfeksjoner
7 (6)	Pepcidduo	16,7	-32,8%	Sure oppstøt
8 (10)	Bisolvon	15,6	10,2%	Hoste og luftveislidelser
9 (9)	Livostin	14,7	-9,8%	Allergi
10 (20)	Pinex	11,0	42,8%	Smerter
11 (13)	Noskapin	10,6	-0,4%	Hoste
12 (11)	Duphalac	10,4	-13,2%	Forstoppelse
13 (14)	Microlax	9,9	1,8%	Forstoppelse
14 (16)	Norlevo	9,6	1,1%	Nødprevensjon
15 (15)	Nycoplus C-vitamin	9,5	-2,4%	Vitamintilskudd
16 (-)	Voltarol	9,0	77,7%	Smerter
17 (8)	Alli	8,9	-47,1%	Vektreduksjon
18 (17)	Solvipect	8,8	-4,4%	Hoste og luftveislidelser
19 (12)	Antix	8,8	-17,6%	Munnsår
20 (18)	Zyrtec	8,4	-5,4%	Allergi
21 (22)	Klyx	8,3	9,8%	Forstoppelse
22 (19)	Corsodyl	7,9	2,2%	Munnskyllevæske
23 (-)	Zantac	7,9	14,3%	Sure oppstøt
24 (21)	Imodium	7,7	1,3%	Diare
25 (-)	Viscotears	7,7	7,7%	Nedsatt tåreproduksjon

Tall fra 2011

Kilde: LMI/Farmastat

3.04

Reseptfrie legemidlers omsetning fordelt etter utvalgte terapigrupper (ATC)

	2011 mill. kr	Vekst 10-11
Smerte og feber	232,6	3,1%
Mage/tarm	142,8	-2,3%
Røykeavvenning	137,9	3,0%
Hoste og forkjølelse	137,3	-4,8%
Hud	83,1	-1,2%
Vitaminer og mineraler	33,1	-5,5%
Allergi	25,2	-2,6%
Hormonpreparater	15,5	-1,9%
Midler mot fedme	8,9	-47,1%
Totalt salg av reseptfrie legemidler	973,2	-0,9%

Tall (AIP) fra 2011. Løpende priser
Kilde: LMI/Farmastat

Den største gruppen er legemidler mot smerte og feber. I 2009 kom behandling av fedme inn som en ny kategori av reseptfrie legemidler, men fikk en reduksjon på ca. 50 prosent fra 2010-2011.

3.05

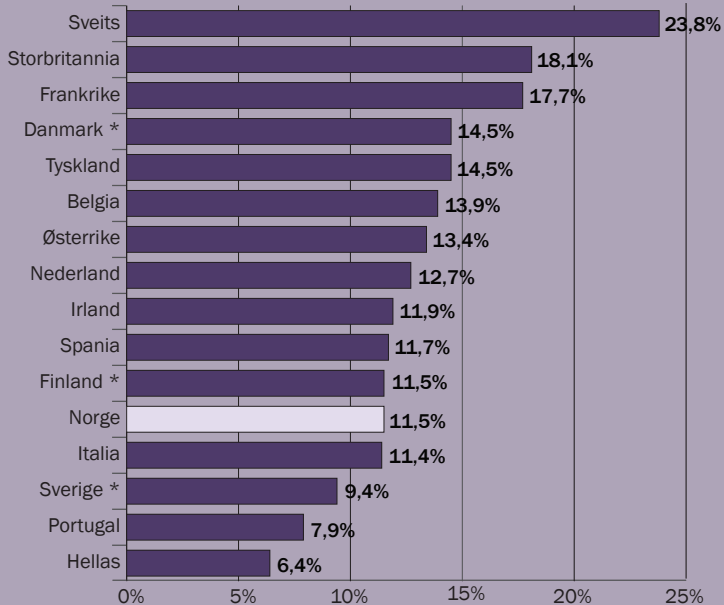
De 10 største legemiddelfirmaene innen reseptfrie legemidler

Plassering 2011 (2010)	Firma	Omsetning 2010, AIP mill. kr	Omsetningsvekst	Andel av totalmarkedet
1 (1)	Novartis Norge AS	207,3	1,4%	21,3%
2 (2)	Weifa AS	193,6	0,1%	19,9%
3 (3)	McNeil	136,1	-2,3%	14,0%
4 (4)	Nycomed Pharma AS	99,7	1,6%	10,2%
5 (6)	Actavis Norway AS	44,4	7,2%	4,6%
6 (5)	GlaxoSmithKline AS	36,7	-18,4%	3,8%
7 (7)	Bayer AS	31,2	4,5%	3,2%
8 (8)	Boehringer Ingelheim	28,3	10,3%	2,9%
9 (9)	Abbott Norge AS	24,6	-4,7%	2,5%
10 (-)	Meda A/S	16,2	1,9%	1,7%
Sum omsetning alle reseptfrie legemidler		973,2	-0,9%	100,0%

Tall (AIP) fra 2011. Løpende priser.
Kilde: LMI/Farmastat

3.06

Reseptfrie legemidlers andel av omsetningen (AUP) i enkelte land

AUP-nivå med unntak av Sverige, Finland og Danmark som er på AIP. Irland er på GIP.

Tall for 2010

Kilde: AESGP

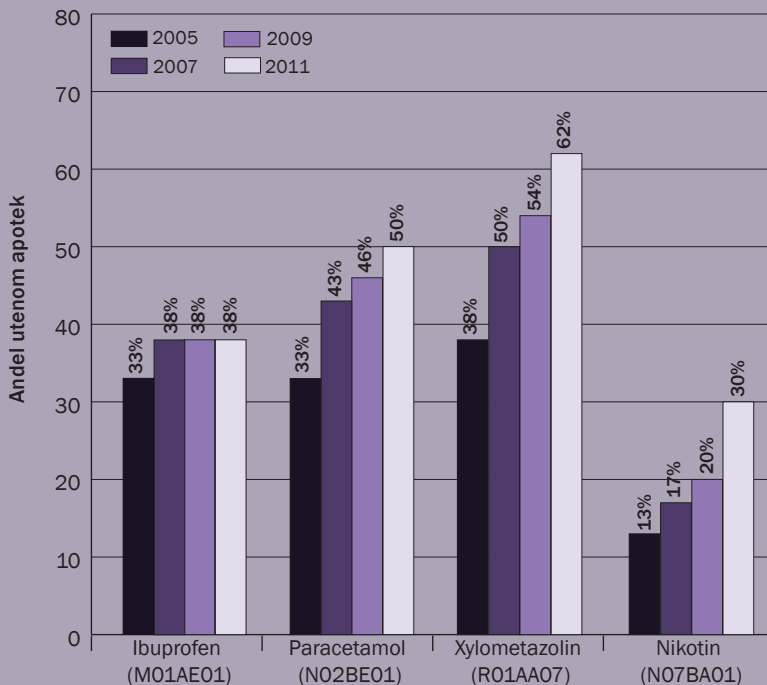
De reseptfrie legemidlenes andel av totalmarkedet varierer fra land til land. Dette har sammenheng med hvilke legemidler som tilbys uten resept, tilgjengelighet i og utenom apotek, terapitradisjoner og refusjonsordninger.

Målt i utsalgspris fra apotek (AUP) ser vi at Norge med 11,5 prosent i 2010 lå omtrent midt på treet i europeisk sammenheng. Andelen, målt på AUP-nivå, er høyere enn andelen målt på AIP-nivå (apotekenes innkjøpspris).

3.07

Omsetning utenom apotek

Tall i DDD

Data: 9 første månedene i 2005/2006

8 første månedene i 2007/2008/2009.

Første halvår 2010/2011

Gjelder legemidler som omsettes både i og utenom apotek

Kilde: Folkehelseinstituttet

Figuren gir en oversikt over omsetningsandelen utenom apotek for de mest omsatte virkestoffene som omsettes både i og utenom apotek.

For de fleste virkestoffene er andelen som omsettes utenom apotek økende. Bruksområdene for disse virkestoffene er smerte/feber (paracetamol og ibuprofen), tett nese ved forkjølelse (xylometazolin) og røykeavvenning (nikotin).

Veterinærmedisinske legemidler

Legemidler til dyr representerer et relativt lite marked i Norge, sammenlignet med legemidler til mennesker. I 2011 ble det omsatt legemidler til dyr til en anslått verdi av 975 millioner kroner. Dette er en økning fra 2010 på ca. 18 millioner kroner.

Legemidler til dyr dekkes ikke av offentlige midler, slik det er for legemidler på blå resept til mennesker. Det er fri prissetting for legemidler til dyr, uavhengig av om de selges på resept eller er reseptfrie. Dette til forskjell fra prisen på reseptbelagte legemidler til mennesker der staten bestemmer maksimalprisen.

Det er fiskevaksiner som har høyest omsetning innen veterinærmedisin. Introduksjon av fiskevaksiner på 80-tallet førte til at bruken av antibiotika ble kraftig redusert. I dag er det lite bruk av antibiotika i oppdrettsnæringen, til tross for høyere fiskeproduksjon. Det var også en betydelig reduksjon i omsetningen av antibiotika til bruk på varmblodige produksjonsdyr i perioden fra 1995 til 2000. Deretter har omsetningen vært relativt stabil.

Salget av vaksinedoser til laks og ørret endte på henholdsvis 329,4 millioner og 18 millioner doser i 2011.

Ett av LMI's norske medlemmer har både forskning og produksjon samt eksport av fiskevaksiner globalt.

I tillegg til legemidler utviklet spesielt til bruk på dyr, benyttes en del legemidler som bare er godkjent til mennesker også til behandling av dyr.

4.01

De 10 veterinærlegemidlene til akvakultur med høyest omsetning

#	Legemiddel	Omsetning 2011 mill kr	Bruksområde
1	Alphaject MICR 6	226,2	Fiskevaksine
2	Norvax Compact	153,1	Fiskevaksine
3	Salmosan	76,6	Behandling av lakselus
4	Pentium Forte	73,3	Fiskevaksine
5	Alpha Max	71,7	Behandling av lakselus
6	Alphaject 6-2	20,7	Fiskevaksine
7	Norvax Minova 6	20,6	Fiskevaksine
8	Finquel Vet	15,9	Fiskevaksine
9	Benzoak	14,8	Bedøvelse
10	Betamax	8,3	Behandling av lakselus

Tallene målt i veiledende utsalgspris til kunde
Kilde: LMI/Farmastat

Fiskevaksiner er de legemidlene med høyest omsetning innen veterinærmedisinske legemidler.

Tallene i tabellen viser omsetning målt etter veiledende utsalgspriser til sluttbruker. Eventuelle rabatter er ikke inkludert.

Det er fri prissetting på alle veterinærmedisinske legemidler, i motsetning til reseptbelagte legemidler til mennesker.

Tallene inkluderer ikke forbaserte legemidler mot lakselus, endoparasittmidler eller antibakterielle midler.

4.02

De 10 veterinærlegemidlene til varmblodige dyr med høyest omsetning

#	Legemiddel	Omsetning 2011, AIP mill kr	Bruksområde	Dyregruppe
1	Metacam	13,3	Smertebehandling	Både selskapsdyr og produksjonsdyr
2	Nobivac DHPPI	9,1	Vaksine	Selskapsdyr
3	Panacur	7,9	Behandling av innvolsorm	Både selskapsdyr og produksjonsdyr
4	Rimadyl	7,8	Smertebehandling	Selskapsdyr
5	Synulox	7,0	Bakterielle infeksjoner	Selskapsdyr
6	Milbemax	6,3	Behandling av innvolsorm	Selskapsdyr
7	Penovet	6,3	Bakterielle infeksjoner	Både selskapsdyr og produksjonsdyr
8	Immucept	6,2	Allergibehandling	Selskapsdyr og hest
9	Profender	6,1	Behandling av innvolsorm	Selskapsdyr
10	Baycox Sheep	5,9	Parasittsykdom	Lam

Kilde: LMI/Farmastat

4.03

De 5 største firmaene innen akvakultur

#	Firma	Omsetning 2011, mill.kr
1	Pharmaq	334,3
2	MSD Animal Health	177,6
3	Novartis	149,8
4	Scanaqua	15,9
5	ACD pharmaceuticals	14,8

Tallene målt i veiledende utsalgspris til kunde
Kilde: LMI/Farmastat

4.04

Oljebaserte vaksiner til laks og ørret 2011

	Antall doser	Andel
2 sykdommer	6 375 000	1,8%
3 sykdommer	490 000	0,1%
4 sykdommer	6 795 000	2,0%
5 sykdommer	325 385 000	93,7%
6 sykdommer	8 365 000	2,4%
Totalt	347 410 000	100%
Laks	329 350 000	94,8%
Ørret	18 060 000	5,2%

Kilde: LMI/PHARMAQ Statistikk

4.05

De 10 største firmaene innen øvrig veterinærmedisin

#	Firma	Omsetning 2011, mill. kr
1	MSD Animal Health	67,1
2	Orion Pharma	55,2
3	Boehringer Ingelheim	29,8
4	Merial	27,3
5	Bayer Schering	26,3
6	Novartis	15,8
7	Vericore	8,8
8	Dechra	7,7
9	Dr. Baddaky	6,2
10	Vetpharma	4,6

Tallene målt i veiledende utsalgspris til kunde

Kilde: LMI/Farmastat

Forskning, utvikling og produksjon i legemiddelindustrien i Norge

Alle nye medisiner som introduseres på det norske markedet er et resultat av en langvarig og kostbar forsknings- og utviklingsaktivitet. Når et produkt når markedet, har det i gjennomsnitt vært under utprøving i 12-13 år fra den aktive substansen først ble oppdaget. Dette er nødvendig for å tilfredsstille alle regulatoriske krav som settes til legemidler som skal benyttes av mennesker, og sørger for at man har tilstrekkelig kunnskap om legemiddelets sikkerhet og effekt.

Bare et fåtall av alle potensielle substanser klarer seg gjennom et slikt utviklingsløp, og i snitt koster utviklingen av ett legemiddel ca 4-8 milliarder norske kroner. De kliniske studiene er som oftest en global aktivitet, der pasienter og helsepersonell fra mange land deltar i å framskaffe nødvendig kunnskap om det nye legemiddelet.

Legemiddelindustrien bidrar betydelig til forskning innen medisin og helse i Norge. I følge LMIs FoU-undersøkelse brukte medlemsfirmaene 830 millioner kroner til forskning og utvikling her i landet i 2010. I underkant av 450 ansatte i LMIs medlemsbedrifter er sysselsatt innen forskning og utvikling.

Gjennom EØS-avtalen følger Norge EUs regelverk på legemiddelområdet.

Rundt 3800 er ansatt i LMI-bedrifter. De ansatte arbeider innenfor områder som medisinsk forskning, klinisk utprøving, produksjon, registrering, distribusjon, bivirkningsovervåking, salg- og markedsføring, samt pris- og refusjonsspørsmål.

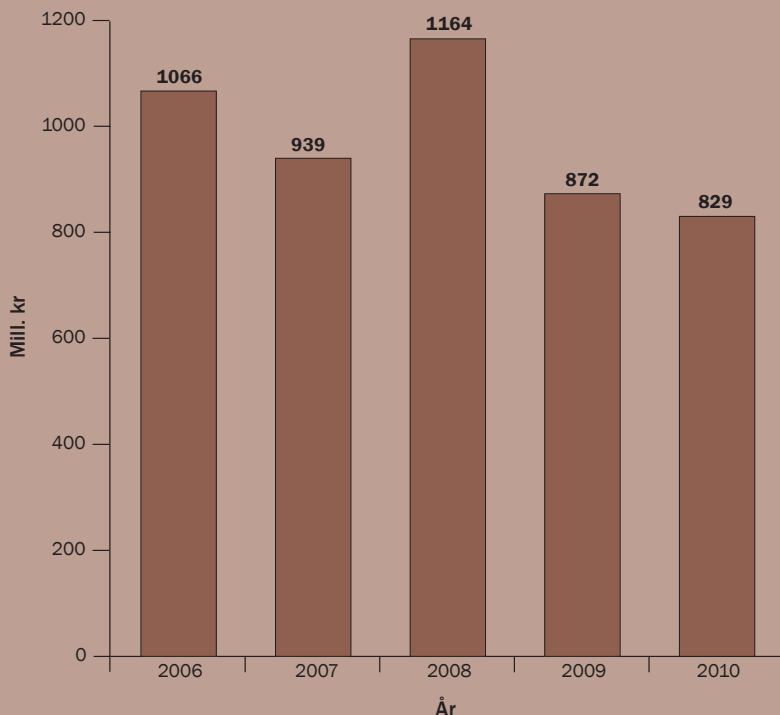
I 2010 hadde syv LMI bedrifter produksjon av legemidler i Norge. Disse sysselsetter i underkant av 2500 personer.

De fleste legemiddelfirmaene som er etablert i Norge er utenlandske. De importerer, leverer og følger opp sine legemidler i Norge. De investerer også betydelige beløp i forsknings- og utviklingsaktiviteter. Direkteimportørene og de norske produsentene bidrar med nødvendig opplæring og etterutdanning av leger og annet helsepersonell.

5.01

Legemiddelindustriens investeringer i forskning og utvikling

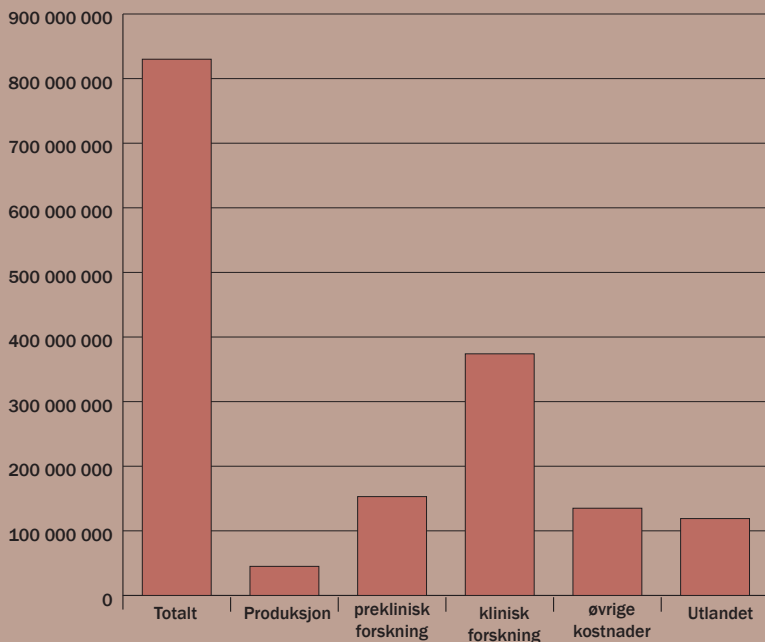
Kilde: LMI

Legemiddelindustrien investerte totalt 830 millioner kroner i forskning og utvikling i 2010. Dette omfatter forskning i prosess og produksjon, toksikologisk og farmakologisk forskning på dyr samt kliniske studier for mennesker. Inkludert i summen inngår FoU-utgifter til tjenester kjøpt i utlandet.

Legemiddelindustriens FoU investering i Norge har avtatt betydelig siden 2008. Dette gjenspeiler de globale trendene innen legemiddelutviklingen, som preges av at FoU-investeringene fra den internasjonale legemiddelindustrien legges til andre regioner enn Europa og USA. Norge har, og vil få store utfordringer med å opprettholde eller å øke FoU-investeringene i Norge framover.

5.02

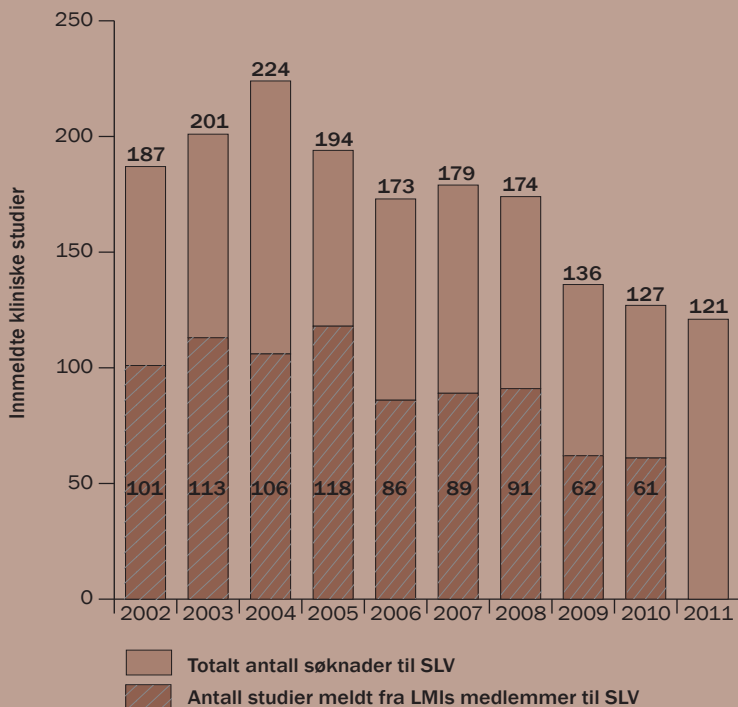
Fordeling av FoU investeringer i 2010

Kilde: LMIs FoU-undersøkelse 2011

Den største andelen av forskningsinvesteringene som gjøres i Norge går til kliniske studier. I 2010 ble det investert 374 millioner kroner på kliniske studier, mens det totalt ble investert i overkant av 710 millioner kroner i Norge og nesten 830 millioner totalt. Investeringene har ikke vært så lave siden 2000.

5.03 Antall nye kliniske studier

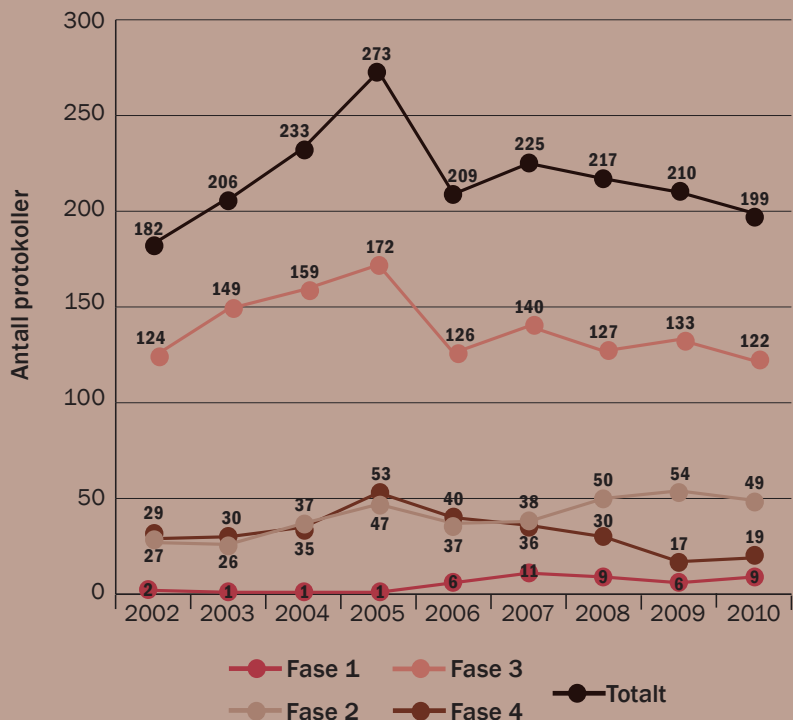
Kilde: Statens legemiddelverk

Figuren angir antall kliniske studier som er meldt til Statens legemiddelverk. I tillegg viser den at bortimot halvparten av studiene som meldes til Statens legemiddelverk kommer fra LMIs medlemmer. De øvrige er initiert av utprøver og andre aktører. Nedgangen i antall kliniske studier meldt til Statens legemiddelverk har vedvart og viser at Norges attraktivitet for internasjonal FoU-investering er synkende.

LMI har ikke data for innmeldte studier fra våre medlemmer for 2011, men totalt ble det meldt inn 121 kliniske studier til Statens legemiddelverk dette året.

5.04

Antall kliniske studier i regi av legemiddel-industrien

Kilde: LMI

Figuren viser antall protokoller/utprøvinger med aktivitet fra 2002 til 2010. En utprøving kan gå over et par uker eller vare i flere år. Det er derfor ingen umiddelbar sammenheng mellom årlige innmeldte kliniske utprøvinger og antall pågående utprøvinger.

I 2010 var det 9 kliniske utprøvinger i fase 1 (første studie på mennesker, ofte et mindre antall friske frivillige). Det pågikk 49 utprøvinger i fase 2 (små sikkerhets- og effektstudier på pasienter med aktuell sykdom).

De fleste studiene som gjennomføres i Norge foregår innenfor fase 3-studier (terapeutisk bekreftende studier). I 2010 pågikk det 122 slike studier. Videre pågikk det 19 fase 4-studier (studier på terapeutisk bruk etter at produktet har fått markedsførings-tillatelse).

5.05

Sentre og pasienter i kliniske studier i regi av legemiddelindustrien

Studiefase	Antall protokoller	Antall sentre	Antall pasienter
Fase I	9	7	22
Fase II	49	126	1 330
Fase III	122	477	6 332
Fase IV	19	64	1 825
Totalt	199	674	9 509

Kilde: LMI
Tall fra 2010

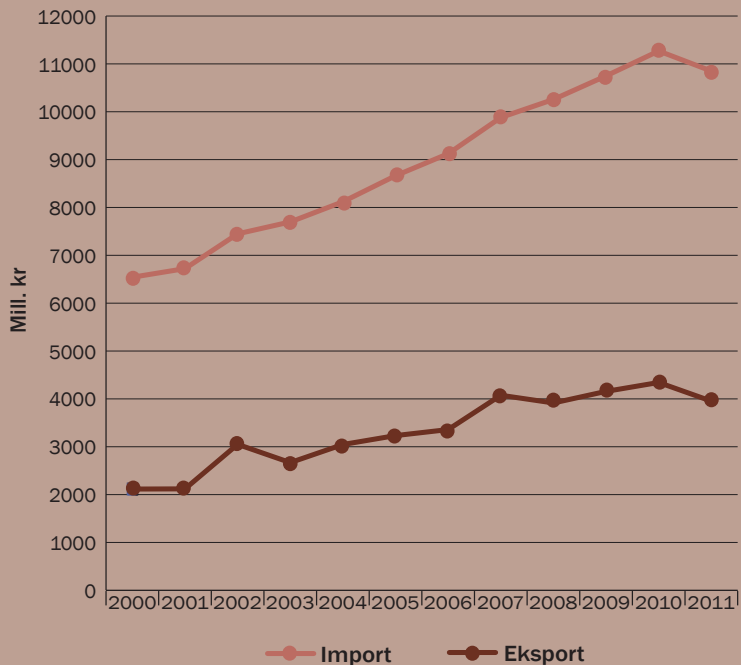
I løpet av 2010 pågikk det 199 kliniske studier som omfattet 9509 pasienter i regi av LMIs medlemsbedrifter. Det er en trend at studiene som pågår involverer færre utprøvingssentra og et mindre antall pasienter enn tidligere.

22 pasienter inngikk i fase 1-studier (første studie på mennesker, ofte et mindre antall friske frivillige) i regi av legemiddelindustrien i Norge. Data som LMI har samlet inn, viser at 1330 pasienter inngikk i fase 2-studier, som vanligvis er sikkerhets- og effektstudier på pasienter med aktuell sykdom.

De fleste legemiddelindustri studier i Norge er fase 3-studier (terapeutisk bekreftende studier). Dette året inngikk 6332 pasienter i slike studier. Kun et mindre antall fase 4-studier (studier på terapeutisk bruk etter at produktet har fått markedsføringstillatelse) pågår i regi av legemiddelindustrien. 1825 pasienter deltok i denne type studier.

5.06

Norges import og eksport av legemidler

Løpende priser

Kilde: SSB, LMI

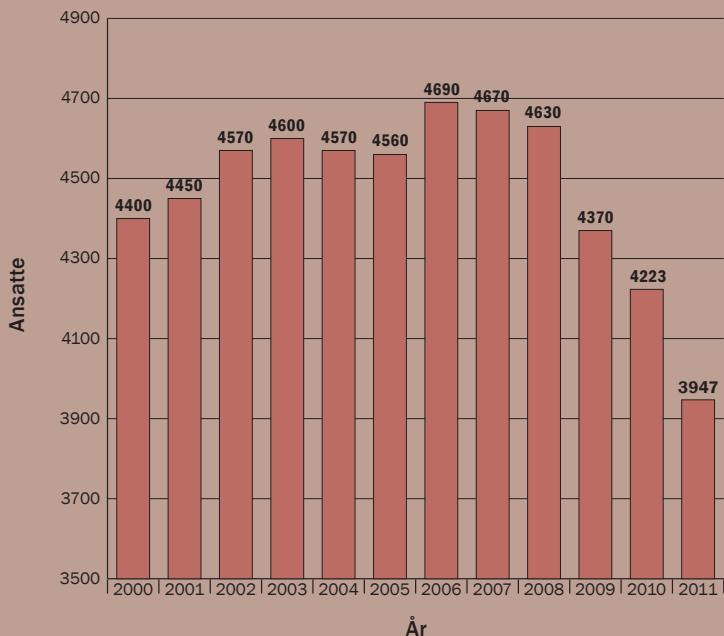
GE Healthcare er det legemiddelfirmaet i Norge som eksporterer til absolutt flest land (ca. 130). Norge importerer imidlertid langt mer legemidler enn landet eksporterer.

I 2011 utgjorde importen 10,9 mrd. kroner og eksporten 4,0 mrd. kroner.

Tallene er oppgitt i nominelle kroner.

5.07

Antall ansatte i legemiddelindustrien i Norge

Kilde: LMI

Av anslagsvis totalt 4000 ansatte i legemiddelindustrien i Norge i 2011, arbeidet omtrent 3800 i LMI bedrifter. 442 personer arbeider med forskning og utvikling i LMIs medlemsbedrifter. 181 av disse er direkte engasjert i klinisk legemiddelutprøving.

Den øvrige sysselsettingen i bransjen er fordelt på gruppene produksjon, registrering, markedsføring og salg, samt administrasjon.

I 2011 har trenden med tilpasning til endringer som styres av globale forhold fortsatt. I tillegg til at kliniske studier i større grad blir lagt til andre regioner, benyttes i større grad kontraktsorganisasjoner til å gjennomføre studiene i Norge. Flere av firmaene har opprettet skandinaviske/nordiske organisasjoner.

Industriell legemiddelproduksjon i Norge

Det er i dag ti selskaper som har farmasøytisk produksjon av legemidler med markedsføringstillatelse (virkestoff eller ferdig produkt).

Av de ti produksjonsselskapene er GE Healthcare klart størst med over 800 ansatte. Deretter kommer Fresenius Kabi og Nycomed Takeda som begge har rundt 500 ansatte, etterfulgt av Weifa og Pronova BioPharma (begge ca. 200 ansatte), Xellia Pharmaceuticals AS (ca 150 ansatte) og Pharmaq (ca. 100 ansatte). Den Norske Eterfabrikk, Linde Healthcare og Yara Praxair har alle under 25 ansatte.

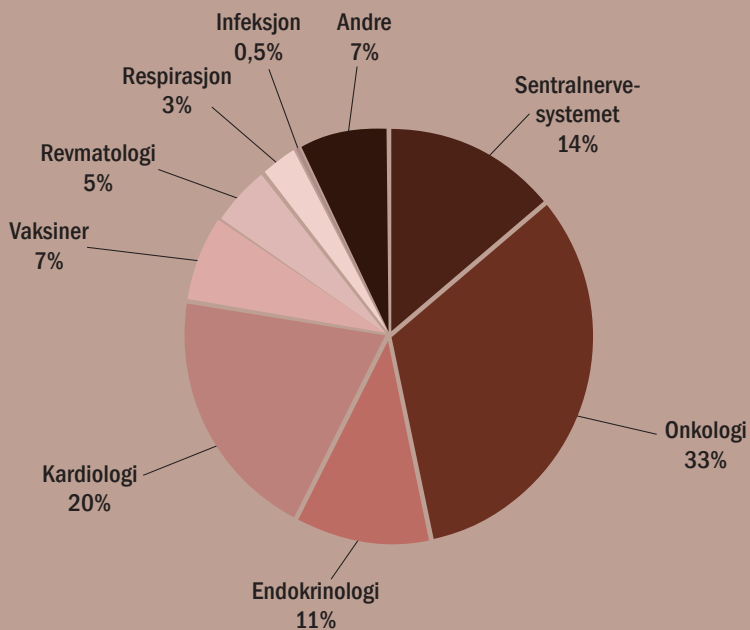
Totalt sysselsetter disse produksjonsbedriftene i underkant av 2500 personer.

Norske firmaer som kun driver kontraktsproduksjon, samt firmaer som kun har produksjon av legemidler til kliniske studier, er ikke inkludert.

5.08

Investering i FoU på ulike terapiområder i Norge

Oversikten viser hvilke terapiområder LMIs medlemsbedrifter investerer mest forsknings- og utviklingsmidler i her i landet.

LMIs medlemmer

Abbott Norge AS
Tlf: 815 59 920
www.abbott.no

Baxter AS
Tlf: 22 58 48 00
www.baxter.no

ACD Pharmaceuticals AS
Tlf: 76 06 09 30
www.acdpharma.com

Bayer AS
Tlf: 24 11 18 00
www.bayernorden.com

Affitech AS
Tlf: 22 95 87 58
www.affitech.com

Biogen Idec Norway AS
Tlf: 23 00 52 50
www.biogenidec.no

Alcon Norge AS
Tlf: 23 25 25 50
www.alcon.no

Bionor Pharma ASA
Tlf: 23 01 09 60
www.bionorpharma.com

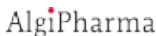
Algeta ASA
Tlf: 23 00 79 90
www.algeta.no

Biotec Pharmacon ASA
Tlf: 77 64 89 00
www.biotec.no

AlgiPharma AS
Tlf: 67 54 57 70
www.algipharma.com

Boehringer Ingelheim Norway KS
Tlf: 66 76 13 00
www.boehringer-ingelheim.no

Amgen
Tlf: 23 30 80 00
www.amgen.no

Bristol-Myers Squibb Norway Ltd
Tlf: 67 55 53 50
www.b-ms.no

Aqua Gen AS
Tlf: 72 45 05 00
www.aquagen.no

Celgene AS
Tlf: 21 52 00 11
www.celgene.no

Astellas Pharma
Tlf: 66 76 46 00
www.astellas.no

Clavis Pharma ASA
Tlf: 24 11 09 50
www.clavispharma.com

AstraZeneca AS
Tlf: 21 00 64 00
www.astrazeneca.no

Desitin Pharma AS
Tlf: 67 15 92 30
www.desitin.no

Bausch & Lomb Nordic AS
Tlf: +46 8 616 95 00
www.bausch.com

Eisai AB
Tlf: +46 8 501 01 600
www.eisai.no

Eli Lilly Norge A.S
Tlf: 22 88 18 00
www.lilly.no

Lundbeck H. AS
Tlf: 91 30 08 00
www.lundbeck.no

Epitarget Therapeutics
Tlf: 23 20 12 00
www.epitarget.com

Lytx Biopharma AS
Tlf: 77 67 55 00
www.lytxbiopharma.com

Ferring Legemidler A/S
Tlf: 22 02 08 80
www.ferring.com

Merck Serono
Tlf: 67 90 35 90
www.merckserono.no

Fresenius Kabi Norge AS
Tlf: 69 21 11 00/22 58 80 00
www.fresenius-kabi.no

MSD (Norge) A/S
Tlf: 32 20 73 00
www.msd.no

Galderma Nordic AB
Tlf: 22 99 62 16
www.galderma.se

Mundipharma as
Tlf: 67 51 89 00
www.mundipharma.no

GE Healthcare AS
Tlf: 23 18 50 50
www.gehealthcare.no

Norma Norge
Tlf: 67 52 58 00
<http://www.norma-cro.com>

GlaxoSmithKline
Tlf: 22 70 20 00
www.gsk.no

Novartis Norge AS
Tlf: 23 05 20 00
www.novartis.no

Grünenthal Norway AS
Telefon: +45 88 88 32 02
www.grunenthal.com

Novo Nordisk Scandinavia AS
Tlf: 67 17 85 00
www.novonordisk.no

Janssen-Cilag AS
Tlf: 24 12 65 00
www.janssen-cilag.no

Nycomed Pharma AS
Tlf: 66 76 30 30
www.nycomed.no

LEO Pharma AS
Tlf: 22 51 49 00
www.leo.no

Orion Pharma AS
Tlf: 40 00 42 10
www.orionpharma.no

Linde Gas Therapeutics
Tlf: 23 17 72 00
www.linde-gastherapeutics.no

PCI Biotec AS
Tlf: 67 11 55 00
www.pciotech.no

Pfizer AS
Tlf: 67 52 61 00
www.pfizer.no

Pharmaq AS
Tlf: 23 29 85 00
www.pharmaq.no

Photocure ASA
Tlf: 22 06 22 10
www.photocure.com

Pronova BioPharma Norge AS
Tlf: 22 53 48 50
www.pronova.com

Roche Norge AS
Tlf: 22 78 90 00
www.roche.no

Sanofi Pasteur MSD
Tlf: 67 50 50 20
www.spmstd.se

sanofi-aventis
Tlf: 67 10 71 00
www.sanofi-aventis.no

UCB Pharma AS
Tlf: 67 16 58 80
www.ucb.com/worldwide/
norway.asp

Vaccibody AS
Tlf: 22 95 81 93
www.vaccibody.com

Weifa AS
Tlf: 22 99 86 00
www.weifa.no

INNHOOLD

Legemiddelmarkedet i Norge

Pris og finansiering

Reseptfrie legemidler

Veterinærmedisinske
legemidler

Forskning, utvikling og produksjon
i legemiddelindustrien i Norge

Utarbeidet av
Legemiddelindustrien (LMI)
Essendrops gate 3
Postboks 5094 Majorstuen
0301 Oslo

LMI
LEGEMIDDELINDUSTRIEN

Medisinske fremskritt for bedre helse